

KADAŇ SYSTÉM SÍDELNÍ ZELENĚ, část I. – ANALÝZY-

ZADAVATEL: **MĚSTO KADAŇ**

ZHOTOVITEL: NEMETON realizace spol. s r.o.

II. 2017

NEMETON

OBSAH

PŘÍLOHY	2
1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE A CÍLE STUDIE	2
2. POSTUP ZPRACOVÁNÍ ÚZEMNÍ STUDIE	3
2.1 ODBORNÁ VÝCHODISKA STUDIE	3
2.2 POSTUP ZPRACOVÁNÍ ÚZEMNÍ STUDIE	4
2.2.1 Převzetí odborných podkladů	5
2.2.2 Terénní průzkumy a rozbory	5
2.2.3 Úprava zadání studie	5
2.2.4 Zpracování návrhu studie (včetně případných variant)	5
2.2.5 Konzultace návrhu studie	5
2.2.6 Představení návrhu studie	5
3. STAV SÍDELNÍ ZELENĚ	6
3.1 TEXTOVÁ ČÁST	6
3.1.1 Širší vztahy (text a schémata)	6
3.1.1.1 Přírodní podmínky	7
3.1.1.2 ÚSES, Ochrana přírody	22
3.1.1.3 Kulturně historický vývoj města	25
3.1.1.4 Urbanistický a kompoziční rozbor území	33
3.1.1.5 Krajinářská analýza území	33
3.1.2 Hodnocení současného stavu zeleně	33
3.1.3 Problémy zeleně ve městě	34
3.1.3.1 Možnosti a omezení rozvoje v zastavěném území a v zastavitelném	34
území, propojení zeleně v nezastavěném území na zastavěné území a zastavitelné plochy	34
3.1.3.2 Zhodnocení stavu zeleně z hlediska plnění ekologických funkcí,	35
zhodnocení biologického potenciálu dřevin, biotopů	35
3.1.3.3 Střety zájmů a disproporce v nárocích, možnost uplatnění zeleně při	36
rozvoji sídla, včetně hodnocení ÚSES, vodních prvků, bariéry	36
3.1.3.4 Vztahy veřejných prostranství k plochám zeleně	37
3.1.3.5 Spolupráce s veřejností - Komentované prohlídky systému sídelní zeleně a veřejné plánování	37
3.1.3.6 Bilance	39
Tabulky	39
3.2 GRAFICKÁ ČÁST	39

PŘÍLOHY

Výkres č. 3.2.1	Širší vztahy	1:20000	A1
Výkres č. 3.2.2	Rozbor současného stavu zeleně	1:8000	A1
Výkres č. 3.2.3	Problémový výkres	1:8000	A1
Výkres č. 3.2.4	Analýza veřejných prostranství, cyklostezek, pěší pohyb	1:8000	A1
Výkres č. 3.2.5	Zastoupení zeleně	1:8000	A1
Výkres č. 3.2.6	Biopotenciál zeleně	1:8000	A1
Výkres č. 3.2.7	Ekostabilita zeleně	1:8000	A1
Výkres č. 3.2.8	Lesy a ochrana přírody, ÚSES, NATURA	1:20000	A1
Tabulky výsledků analýz FKJZ a stromořadí	A3		
Metodika analýz FKJZ, stromořadí	A3		

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE a cíle studie

Název projektu:

SYSTÉM SÍDELNÍ ZELENĚ MĚSTA KADANĚ

Druh projektové dokumentace - **ANALÝZY**

Objednatel: Město Kadaň

Mírové náměstí, čp. 1, PSČ 432 01, Kadaň

IČ/DIČ 00261912/CZ00261912

Zastoupený: PaedDr. Jiří Kulhánek, starosta

Zástupce ve věcech

technických: Ing. Miroslav Jancák

Smlouva o zhotovení díla: Smlouva ze dne 9.5.2016

Zhotovitel: Nemeton realizace spol. s r.o.

Jablonná, Horní Hbity 21, 262 63

IČ: 24684724

Zastoupen: jednatel společnosti: Josef Slepíčka, DiS.

Odpovědný projektant: Ing. Klára Salzmann, PhD.

Autorizovaný krajinářský architekt

Chynín 17, 335 63 Čížkov u Blovic

Hlavní řešitel projektu: Ing. Markéta K. Marešová krajinářská architektura

Spolupráce: doc. PhDr. Petr Hlaváček, Ph.D. historie území

t ř i a r c h i t e k t i

Ing. arch. MgA. Michal Fišer urbanismus, architektura

Ing. Anna Oprchalová urbanismus, architektura

Mgr. Vladimír Ledvína ekologie, krajinářská

architektura

Ing. Zuzana Skřivanová, Ph.D. krajinné plánování, GIS analýzy

Ing. Zuzana Bečvářová krajinářská architektura, GIS

Datum: únor 2017

Podklady

Culek M. a kol., 1996, Biogeografické členění ČR, ENIGMA Praha

Löw a spol., Územně analytické podklady ORP Kadaň, Brno 2003

Löw J. a kol., 1995, Rukověť projektanta MÚSES – Metodika pro zpracování dokumentace

ÚSES, MŽP ČR, Doplněk Brno

Městský program regenerace Městské památkové rezervace Kadaň

Novotný I. A kol., 2013: Bonitace zemědělského půdního fondu, Metodika mapování a

aktualizace bonitovaných půdně ekologických jednotek. VÚMOP, v.v.i., Vydání čtvrté

přepřepované a doplněné, Praha. ISBN 978-80-87361-21-4

Ortofoto

Projekt péče o stromy Kadaň 2014

Uliční stromořadí 2006

Územně analytické podklady ORP Kadaň ve formátu SHP

Územně analytické podklady ve formátu shp

Územně analytické podklady ve formátu pdf

Územní plán obce Kadaň ve formátu SHP

Územní plán ve formátu shp a textová část územního plánu

Vlček V. a kol., 1984, Vodní toky a nádrže-Zeměpisný lexikon ČSR, ACADEMIA Praha

Výměnný formát katastru ORP Kadaň

Výškopis ve formátu shp a dwg

<http://www.biomonitoring.cz>

<http://www.geology.cz>

<http://www.mesto-kadan.cz/>

<http://www.nature.cz/natura2000-design3>

<http://www.pamatkovykatalog.cz>

<http://www.uhul.cz>

<http://www.uses.cz>

<https://cs.wikipedia.org>

<https://geoportal.gov.cz>

<https://www.chomutov-mesto.cz/cz/prirodni-rezervace-besicky-chochol>

2. POSTUP ZPRACOVÁNÍ ÚZEMNÍ STUDIE

METODIKA A FILOZOFIE PRÁCE

2.1 ODBORNÁ VÝCHODISKA STUDIE

„**Studie** je strategický a koncepční dokument rozvoje veškerých ploch zeleně sídla (veřejné, vyhrazené, soukromé), který eviduje, hodnotí a navrhuje obnovu a tvorbu zeleně s cílem zajistit zlepšení kvality prostředí v sídlech a jeho ekologické stability (odolnost vůči vnějším vlivům). Za tímto účelem je zeleň v sídle navrhována jako funkčně, případně prostorově spojitý systém ploch zeleně zastavěného území, vodních prvků a zastavitelných ploch v návaznosti na zeleň v krajině.

Studie kategorizuje veškeré plochy zeleně v sídle dle funkčního, plošného a prostorového významu a dle kvality. Na základě rozboru zeleně sídla studie doporučuje regulativy pro jednotlivé kategorie, dělí plochy do intenzitních tříd údržby, stanovuje rámcové zásady rozvoje a údržby. Dále navrhuje etapizaci rekonstrukce, realizace a dalších úprav zeleně.

Studie je tak pro obec odborným podkladem pro postupy územního plánování, pro projekční a realizační činnost obce i pro správu (ochranu a údržbu) zeleně na jejím území. V případě potřeby studie specifikuje podobu vegetačních úprav a vybavenost ploch.

Pojem „sídelní zeleň“ není právní úpravou definován. Pro potřeby tohoto metodického doporučení jej lze zjednodušeně popsat jako soubor ploch, jejichž hlavní využití je vázáno přímo na zeleň (resp. vegetační prvky), nebo v nichž je zeleň důležitým doplňkovým prvkem k hlavnímu využití těchto ploch, který se vymezuje v zastavěném území, zastavitelných plochách a případně nezastavěném území v bezprostřední vazbě na zastavěné území a zastavitelné plochy. Prostorovým a funkčním uspořádáním stávajících a navržených ploch sídelní zeleně do pokud možno spojitě sítě vzniká systém sídelní zeleně.

Systém sídelní zeleně zahrnuje zeleň veřejnou, vyhrazenou i soukromou.

Základní skladební jednotkou studie je tzv. **funkčně-kompoziční jednotka zeleně** (dále jen „FKJZ“), někdy označovaná termínem **kategorie zeleně nebo funkční typ zeleně**. V plánovací praxi není dosud sjednocena terminologie pro označení základní skladební části

systému sídelní zeleně, proto metodické doporučení uvádí všechny tyto tři nejfrekventovanější pojmy.

Jedná se o prostorovou jednotku, která je vymezována z hlediska kompozičního (role v prostorovém uspořádání sídla) a funkčního (upřesnění hlavní společenské funkce plochy zeleně, např. park, hřbitov apod.).

Kategorizace zeleně (dle FKJZ) je podkladem pro bilanci současného a navrhovaného stavu zeleně. Pro jednotlivé FKJZ se stanovují společné rámcové zásady jejich rozvoje a údržby. Takto vymezené FKJZ fungují jako vstup pro následné zpracování podrobnější dokumentace.”¹

Systém sídelní zeleně města Kadaň byl vypracován dle výše uvedené Osnovy a metodického rámce pro zpracování studií Systému sídelní zeleně.

Další východiska:

Studie vychází z charakteru okolní krajiny, návrh systému sídelní zeleně podporuje krajinu (ne pouze zeleň, ale krajinu jako celek) ve městě a pracuje s krajinnými a přírodními prvky.

Za důležitou součást systému sídelní zeleně ve městě Kadaň považujeme také veřejná prostranství, které jsou samostatným systémem náměstí, ploch, ulic, nábřeží, ale i ploch zeleně.

Historický vývoj města Kadaň je velmi důležitou informací při stanovování dalšího vývoje města, proto jsme historii věnovali velkou pozornost.

Důležitou součástí studie je úzká spolupráce s veřejností ve smyslu Evropské úmluvy o krajině.

Spolupráce s veřejností proběhla formou odborných komentovaných vycházek a veřejného plánování s občany.

¹Osnova a metodický rámec pro zpracování studií systému sídelní zeleně (dále jen „studie“) v rámci OP ŽP 2014 - 20, prioritní osa 4, specifický cíl 4.4 – Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech

Při zpracování návrhu Systému sídelní zeleně byl aplikován tkzv. Krajinářský přístup Zelené infrastruktury, co znamená propojení funkcí zeleně, podpory biodiversity, podpory ekosystémových služeb v území.

CO JE ZELENÁ INFRASTRUKTURA²

Ekonomické aktivity, prosperita společnosti a důstojné podmínky k životu dlouhou dobu **viditelně** závisely na příznivých podmínkách okolní přírody: úrodnosti půd, na vlídném klimatickém režimu, dostupnosti důležitých přírodních zdrojů,... V současné době sice není závislost civilizace na přírodě o nic menší, ztratila však lokální rozměr. Většina obyvatel ČR stejně jako celé Evropy, která dnes žije převážně městským způsobem života, si tyto základní, ale v dnešním světě málo přehledné vztahy neuvědomuje.

Většina přírodních procesů, které poskytují nenahraditelné služby naší civilizaci, mají jak neživou fyzikální tak biologickou povahu. Tyto služby jsou vždy zajišťovány komplexními ekosystémy, které vyžadují odpovídající prostor a dostatečnou úroveň biologické rozmanitosti na daném území.

V současnosti však dochází naopak k omezování a fragmentování tohoto prostoru vlivem bezprecedentní urbanizace tak k další intenzifikaci ve využívání nezastavěné venkovské půdy, která vede k oslabení základních funkcí ekosystémů a k snižování biodiverzity. Evropská komise proto ve své strategii v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2020 stanovila cíl zastavit v EU úbytek biologické rozmanitosti a degradaci ekosystémových služeb a v maximálním proveditelném rozsahu je obnovit. Obzvláště se má podpořit tzv. „Zelená infrastruktura“, která představuje účinný a v praxi ověřený koncepční nástroj.

Co je cílem „Zelené infrastruktury“?

“Pojmem zelená infrastruktura se označují prvky, které spojují přírodní a zastavěné prostředí a zpříjemňují život ve městech. Jsou to například městské parky, stezky pro pěší, zelené střechy, zelené ulice a stromový porost ve městech. Na regionální úrovni zelená infrastruktura zahrnuje soustavu přírodních oblastí, příměstských parků, dálkových rekreačních stezek, obhospodařované (lesní a zemědělské) půdy a dalších prvků, které mají společně mnohostranný pozitivní vliv na zdraví a kvalitu života lidí a na dobrý stav ekosystémů, (...).

Definice zelené infrastruktury: David Rose, Green Infrastructure. A Landscape Approach.

Cílem zelené infrastruktury není vytvořit další síť chráněných oblastí mimo soustavu Natura 2000, ale nabídnout strategickou koncepci pro zbývajících 82% půdy v EU tak, aby byla zajištěna dlouhodobá funkčnost soustavy chráněných oblastí a zajištěno poskytování ekosystémových služeb obecně. Koncepce vychází z principu tzv. kooperativní ochrany přírody.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k Zelené infrastruktuře – zlepšování přírodního kapitálu Evropy ze dne 16. října 2013 konstatuje, že rozhodující odpovědnost za projekty zelené infrastruktury nesou členské státy EU, obzvláště orgány mající na starosti regionální a místní plánování.

EU hraje v této iniciativě především podpůrnou úlohu při veřejném šíření všeobecných cílů koncepce „Zelené infrastruktury“.

Podle stanoviska EHSV:

- je důležitým cílem spojit prostřednictvím projektů ZI environmentální přínosy s přínosy hospodářskými a sociálními.
 - není šíření myšlenky „Zelené infrastruktury“ v členských státech EU dostatečné a je málo podporované.
 - v koncepci „Zelené infrastruktury“ na regionální a místní úrovni hrají nejdůležitější úlohu orgány mající na starosti regionální a místní plánování, města, obce, organizátoři infrastrukturních projektů v oblastech, jako je výstavba komunikací, železnice, výstavba vodních děl a ochrana proti povodním, dále zemědělci a lesníci, podniky a stavitelé, ekologické organizace, občanské společnosti a odborové svazy. Úspěšnost projektů zelené infrastruktury totiž v rozhodující míře závisí na tom, zda budou projekty těmito subjekty iniciovány, akceptovány a podporovány.
 - Projekty zelené infrastruktury mohou vyvolat také střety legitimních zájmů zúčastněných stran. Je proto nutné navrhnout vhodné mechanismy pro řešení konfliktů, vyvážení jednotlivých zájmů a optimalizaci projektů.
- Multifunkční a tedy integrovaná povaha projektů Zelené infrastruktury s důrazem na včasné a aktivní zapojení veřejnosti je příležitostí ke skutečnému zavedení Evropské úmluvy o krajině do praxe.

2.2 POSTUP ZPRACOVÁNÍ ÚZEMNÍ STUDIE

² Návrh strategie ČKA pro „Zelenou infrastrukturu“ v České republice.

2.2.1 Převzetí odborných podkladů

Projektant převzal od pořizovatele veškeré poskytnuté podklady. Z těchto podkladů se vycházelo při zpracování návrhu studie. Další důležité podklady si projektant zabezpečil sám.

2.2.2 Terénní průzkumy a rozbor

Informace zjišťované terénními průzkumy a rozborů doplňují a zpřesňují obsah odborných podkladů.

Tyto informace jsou zaměřeny na rozbor stávajícího systému zeleně dle kategorií zeleně (mapování stavu funkčně kompozičních jednotek zeleně, návaznost na přírodní infrastrukturu nezastavěného území, bariéry prostupnosti systému zeleně, stav vegetačních prvků). Nezbytnou součástí průzkumů a rozborů je identifikace potřeby změn, popř. doplnění systému zeleně. Důležitou informací byla vypracovaná inventarizace dřevin pro celé území města³. V rámci katastru byly vyčleněny tři zóny - zastavěné území odpovídá sídelní krajině, zastavitelné území bylo definováno jako krajina příměstská a na ní navazuje krajina volná.

2.2.3 Úprava zadání studie

Po prostudování všech poskytnutých a dostupných podkladů a po seznámení se s územím, požadavky orgánů veřejné správy i veřejnosti, projektant navrhl rozšíření zadání studie o řešení systému veřejných prostranství města Kadaň.

2.2.4 Zpracování návrhu studie (včetně případných variant)

Na základě všech dat průzkumů a rozborů je zpracován návrh řešení systému sídelní zeleně společně s návrhem veřejných prostranství. Studie je zpracována v jedné finální variantě.

2.2.5 Konzultace návrhu studie

Konzultace rozpracovaného návrhu řešení organizuje a vede projektant za účasti pořizovatele. Hlavní části návrhu jsou konzultovány se všemi relevantními subjekty, zejména s vedením města. Součástí konzultací a získávání názoru veřejnosti byly uspořádány dvě komentované prohlídky pro veřejnost.

2.2.6 Představení návrhu studie

Dopracovaný návrh studie projektant představil pořizovateli a všem relevantním orgánům veřejné správy. S návrhem rozvoje sídelní zeleně byla rovněž seznámena veřejnost formou veřejného plánování.

Evropská úmluva o krajině

Tato úmluva je výsledkem mnohaletého úsilí vybrané skupiny odborníků a iniciativy orgánů Rady Evropy. Úmluva byla přijata Výborem ministrů Rady Evropy v roce 2000. Česká republika ji podepsala v roce 2002 a od 1. 10. 2004 se stala pro ČR závaznou. Cílem této úmluvy je podpořit ochranu, správu a plánování krajiny a organizovat celoevropskou spolupráci v této oblasti. Česká republika přijetím této úmluvy mimo jiné uznala, že krajina je

³ Zhodnocení stavu vybraných stromů v katastru města Kadaň, rok 2006, SAFE TREES, s.r.o.

důležitou součástí kvality života lidí v městských oblastech i na venkově, v narušených oblastech i v oblastech vysoce kvalitních, v oblastech výjimečných, pozoruhodných i běžných.

Česká republika se podpisem úmluvy zavázala právně uznat krajinu jako základní složku prostředí, v němž obyvatelé žijí, jako výraz rozmanitosti jejich společného kulturního a přírodního dědictví a základ jejich identity. Dále se zavázala zavést a provádět krajinná opatření (politiky) zaměřené na ochranu, správu a plánování krajiny, zavést postupy pro účast veřejnosti, místních a regionálních orgánů a dalších účastníků, kteří jsou zainteresováni na definování a provádění krajinných politik, začlenit krajinu do svých politik územního a urbánního plánování, do své kulturní, environmentální, zemědělské, sociální a hospodářské politiky, jakož i do ostatních politik s možným přímým či nepřímým dopadem na krajinu. (zdroj:www.mzp.cz)

Dle Evropské úmluvy o krajině:

- a. "krajina" znamená část území, tak jak je vnímána obyvatelstvem, jejíž charakter je výsledkem činnosti a vzájemného působení přírodních a/nebo lidských faktorů;
- b. "krajinná politika" znamená vyjádření všeobecných zásad, strategií a orientací kompetentními veřejnými orgány, které umožňuje přijetí specifických opatření, zaměřených na ochranu, správu a plánování krajiny;
- c. "cílová charakteristika krajiny" znamená přání a požadavky obyvatel týkající se charakteristických rysů krajiny, v níž žijí, formulované pro danou krajinu kompetentními veřejnými orgány;
- d. "ochrana krajiny" znamená činnosti směřující k zachování a udržení význačných nebo charakteristických rysů krajiny, odůvodněné její dědičnou hodnotou, vyplývající z její přírodní konfigurace a/nebo z lidské činnosti;
- e. "správa krajiny" znamená činnost, která má, z hlediska udržitelného rozvoje, zajistit pravidelné udržování krajiny s cílem řízení a harmonizace změn, které jsou způsobeny

sociálními, hospodářskými a environmentálními procesy;

- f. "plánování krajiny" znamená činnosti s výhledem do budoucna, které mají za cíl zvýšení hodnoty, obnovu nebo vytvoření krajin.

3. STAV SÍDELNÍ ZELENĚ

3.1 TEXTOVÁ ČÁST

3.1.1 Širší vztahy (text a schémata)

Zeměpisná poloha města: 13°16' vd, 50°23' sš

Město Kadaň leží v severozápadní části Ústeckého kraje v nadmořské výšce 297m n. m.

Město je obklopeno ze SZ strany Krušnými horami, z jižní strany Doupovskými horami a ze strany východní přiléhá Mostecká pánev. V bezprostřední blízkosti téměř na hranici katastru či bezprostředně za ni leží věnec kopců sopečného původu. Zásadní pro formování místní krajiny a vlastní rozvoj města je tok řeky Ohře. Všechny tyto podstatné krajinné prvky jsou zároveň významnými plochami zeleně.

Město protíná silnice II. třídy 224, spojnice mezi Podbořany a Kláštercem nad Ohří a silnice II. třídy 568, spojující komunikace E 442 a dálnici D7.

Městem vede železnice, která spojuje Kadaň s okolními i vzdálenějšími městy.

Detailně rozpracováno na **výkrese č. 3.2.1.**

Schéma č. 1, Širší vztahy

3.1.1.1 Přírodní podmínky

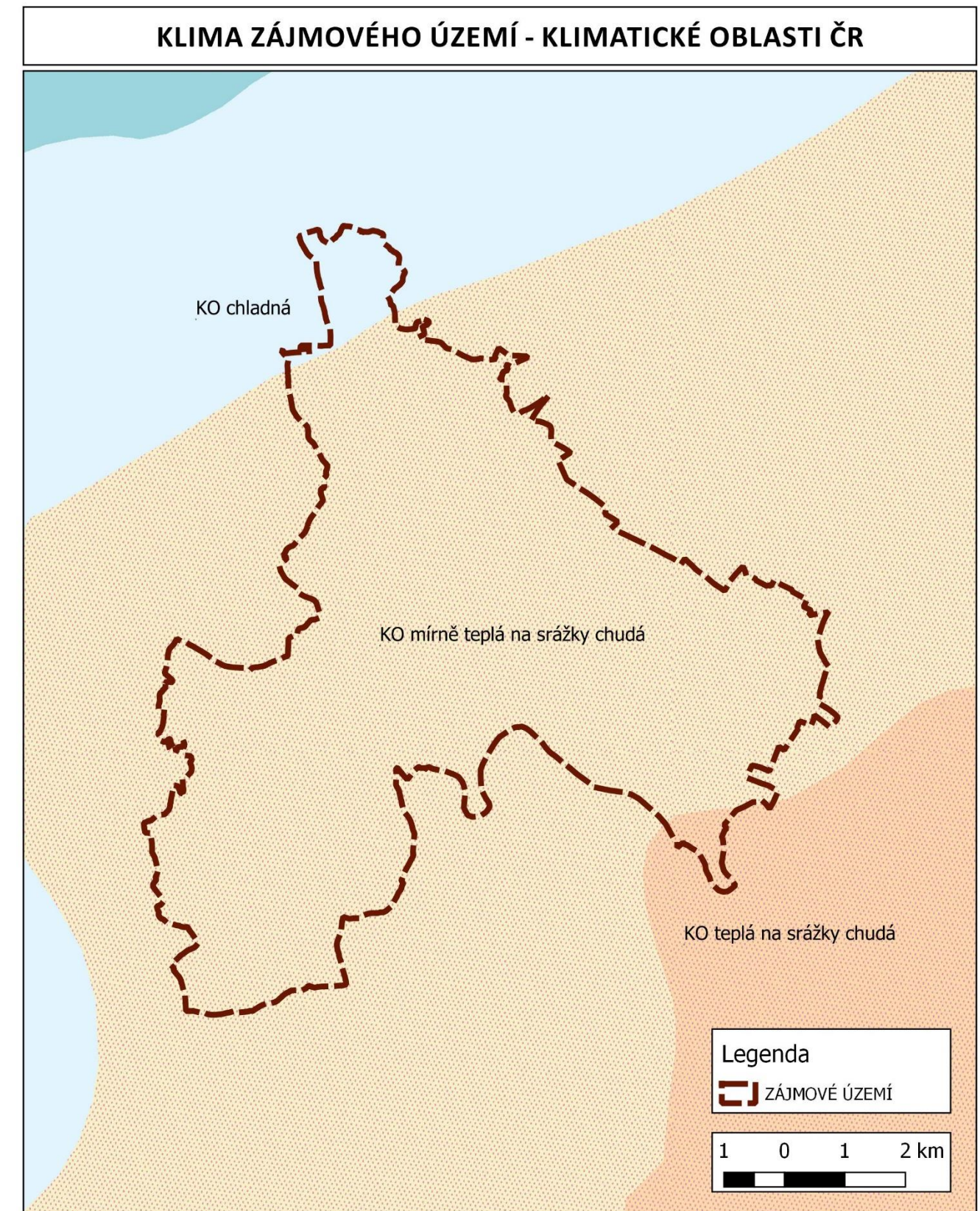
3.1.1.1.a) KLIMA

Podnebí Kadaně a okolí je ovlivněno srážkovým stínem Krušných hor a lze je označit jako mírně suché až suché. Do zájmového území zasahují **tři klimatické oblasti dle klimatického členění ČR**. Převážná část zájmového území leží v **mírně teplé oblasti na**

srážky chudé. Srážky této oblasti jen v nejvyšších polohách přesahují 600 mm, v průměru se pohybují mezi 500 - 550 mm/rok. V pánvi jsou předpoklady pro tvorbu teplotních inverzí regionálního rozsahu, v údolích pak pro tvorbu silných údolních inverzí a expozičního klimatu. Léto je zde normálně dlouhé s 20 – 40 letními dny (s maximální teplotou rovnou nebo vyšší než 25°C) s průměrnou teplotou 13 – 15 °C a suché se srážkami méně než 200 mm. Zima je zde normálně dlouhá s počtem ledových dnů 50 – 60 (s minimální teplotou rovnou nebo nižší než – 0,1°C). Zima je mírně chladná s průměrnou teplotou -2 až -3 °C a srážky v zimě nepřesahují 200 mm. Trvání sněhové pokrývky je spíše kratší - 50 až 60 dnů. Přechodná období (jaro a podzim) jsou přiměřeně dlouhá se 140 až 160 mrazovými dny. Jaro je chladné s průměrnou teplotou 5 – 7 °C a podzim mírně teplý s průměrnou teplotou 6 – 8 °C.

Severní výběžek zájmového území, spadající geomorfologicky již do Krušných hor, leží již také v jiné klimatické oblasti, a sice v **oblasti chladné**. Léto je v této oblasti krátké s 10 až 20 letními dny, chladné s průměrnou teplotou 12 – 13 °C a vlhké se srážkami v rozsahu 200 až 400 mm. Zima je zde velmi dlouhá s více než 70 ledovými dny a velmi chladná s průměrnou teplotou nižší než -4 °C. Srážky v zimě se pohybují mezi 200 až 400 mm a trvání sněhové pokrývky je dlouhé - 80 až 120 dnů. Přechodná období jsou velmi dlouhá s více než 180 mrazovými dny. Jaro je velmi chladné s průměrnou teplotou nižší než 3 °C a podzim je chladný s průměrnou teplotou nižší než 4 °C.

Naopak **jihovýchodní cíp** zájmového území u Nechranické přehrady náleží do klimatické **oblasti teplé na srážky chudé**. Léto je v této oblasti dlouhé se 40 až 50 letními dny, teplé s průměrnou teplotou 15 – 16 °C a suché se srážkovým úhrnem menším než 200 mm. Zima je zde kratší se 40 až 50 ledovými dny a mírně teplá s průměrnou teplotou 0 až -2 °C. Zima je zde také suchá na srážky chudá s úhrnem mírně přes 200 mm a trvání sněhové pokrývky je spíše kratší - 50 až 60 dnů. Přechodná období jsou krátká se 100 až 140 mrazovými dny. Jaro je mírně teplé s průměrnou teplotou 7 - 8 °C a podzim je teplý s průměrnou teplotou 8 - 9 °C.

Mapka č. 1 Klimatické oblasti zájmového území (zdroj: Quitt, E. (1971): Klimatické oblasti Československa a Národní geoportál INSPIRE - <https://geoportal.gov.cz>)

3.1.1.1.b) GEOMORFOLOGIE

Z hlediska geomorfologického členění ČR zasahuje řešené území do tří geomorfologických celků – severní část kolem Pruněrova leží v Krušných horách, jihozápadní část zájmového území v Doupovských horách a severovýchodní část leží v Mostecké pánvi. Jednotlivé geomorfologické celky jsou rozděleny ještě na dílčí menší jednotky až na úroveň okrsků. Okrsky zasahující do zájmového území jsou charakterizovány níže a jejich zakreslení v rámci zájmového území ukazuje přiložená mapa.

1) **Systém:** Hercynský

Provincie: Česká vysočina

Subprovincie: Krušnohorská soustava

Oblast: Podkrušnohorská oblast

Celek : Krušné Hory

Podcelek: Loučenská Hornina

Okrsek : Bolebořská vrchovina

Bolebořská vrchovina leží na jihozápadním okraji *Loučenské hornatiny*; je to členitá vrchovina převážně z protorezoických dvojslídnych svorů a svorových rul, dvojslídnych až biotitických pararul, migmatitů a ortorul krušnohorského krystalinika s ojedinělými vložkami amfibolitů a s proniky třetihorních sopečných hornin; jedná se o úzký pruh kerné vrchoviny v oblasti nižšího vyzdvižení, silně rozčleněný hlubokými zářezy svahových toků, s menšími denudačními plošinami na meziúdolních hřbetech; nejvyšším bodem je *Volýřský vrch* s nadmořskou výškou 727 m.

2) **Systém:** Hercynský

Provincie: Česká vysočina

Subprovincie: Krušnohorská soustava

Oblast: Podkrušnohorská oblast

Celek : Mostecká pánev

Podcelek: Chomutovsko-teplická pánev

Okrsek : Klášterecká kotlina

Kláštřecká kotlina se nachází v jihozápadním cípu *Chomutovsko-teplické pánve*; vytváří mírně ukloněný zarovnaný povrch tektonicky méně pokleslé krystalinické kry z muskovitických až dvojslídnych ortorul mezi úpatím *Krušných hor* a *Doupovských hor*, s proluviálně fluviálními náplavkovými kužely krušnohorských potoků, staropleistocenními terasami Ohře a drobnými neovulkanickými sukly.

3) **Systém:** Hercynský

Provincie: Česká vysočina

Subprovincie: Krušnohorská soustava

Oblast: Podkrušnohorská oblast

Celek : Mostecká pánev

Podcelek: Chomutovsko-teplická pánev

Okrsek : Březenská pánev

Březenská pánev také leží v jihozápadní části *Chomutovsko-teplické pánve* a je charakterizována převážně erozně denudačním reliéfem na miocenních jezerních jílech a píscích s uhelnými slojemi, sklánějícím se od SZ k JV, s širokými rozvodními hřbety, s plošinami nesoucími zbytky solifluovaných říčních štěrků. Při úpatí Krušných hor se uplatňují náplavové kužely a suťové haldy, místy drobné sukly na vypálených jílech; významnými body jsou *Černý vrch* 407 m n.m. a *Farářka* 359 m n.m.. Na JZ Březenské pánve se nachází rozsáhlé antropogenní tvary (hnědouhelny lomy, výsypky, pinky).

4) **Systém:** Hercynský

Provincie: Česká vysočina

Subprovincie: Krušnohorská soustava

Oblast: Podkrušnohorská oblast

Celek : Mostecká pánev

Podcelek: Žatecká pánev

Okrsek : Čeradická (Hradecká) plošina

Čeradická (nebo také Hradecká) plošina leží v jihozápadní části *Žatecké pánve* a je složená z miocenních, méně oligocenních jílu, písků a tufitů, podřadněji z třetihorních vulkanitů, ortorul a migmatitů s pokryvy kvartérních sedimentů (spraší). Vytváří členitou pahorkatinu s převážně erozně akumulacním reliéfem staropleistocenních říčních teras (místy s pokryvy spraší), na západě se uplatňuje exhumovaný třetihorní zarovnaný povrch na fosilně zvětralém krystaliniku s kaňonovitým údolím Ohře a čedičovými sukly (viz kopce v těsném okolí města Kadaň). Pleistocenní a terciární sedimenty jsou zde často porušeny kryogenními procesy (vrásové deformace, kryoturbace aj.), na údolních svazích četne sesuvy, erozní rýhy. Nejvyšším bodem je vrch *V písku* - 397 m n. m..

5) **Systém:** Hercynský

Provincie: Česká vysočina

Subprovincie: Krušnohorská soustava

Oblast: Podkrušnohorská oblast

Celek : Doupovské hory

Podcelek: Doupovské hory

Okrsek : Rohozecká vrchovina

Rohozecká vrchovina tvoří východní okraj *Doupovských hor*. Jedná se o členitou vrchovinu s neogenními pyroklastiky a výlevy láv převážně tefritických. Je to vlastně okrajová nižší část stratovulkánu, erozí a denudací silně rozčleněná s jednotlivými strukturálními hřbety a izolovanými vrchy – tabulové hory, sopečné kupy a kužele. Nejvyšším bodem je *Skytalský vrch* - 552 m n.m..

6) **Systém:** Hercynský

Provincie: Česká vysočina

Subprovincie: Krušnohorská soustava

Oblast: Podkrušnohorská oblast

Celek : Doupovské hory

Podcelek: Doupovské hory

Okrsek : Jehličenská (Martinecká) hornatina

Jehličenská (Martinecká) hornatina tvoří severní část *Doupovských hor*. Je to plochá hornatina z třetihorních lávových výlevů a pyroklastických uloženin. Jedná se o severní část stratovulkánu se strukturálními plošinami na temenech hřbetů, s příkrými, většinou stupňovitě uspořádanými svahy, rozčleněnými roklemi svahových potoků. Při severozápadním okraji se nachází hluboký zářez průlomového údolí Ohře. Nejvyšším bodem je *Velká Jehličná* - 828 m n. m., významným bodem je také *Úhošť* s nadmořskou výškou 593 m n. m..

Samotné město Kadaň leží při řece Ohři v místě soutoku Bystřického potoka a Ohře. Jedná se o širší údolí obklopené sedmi pahorky ze sopečných hornin.

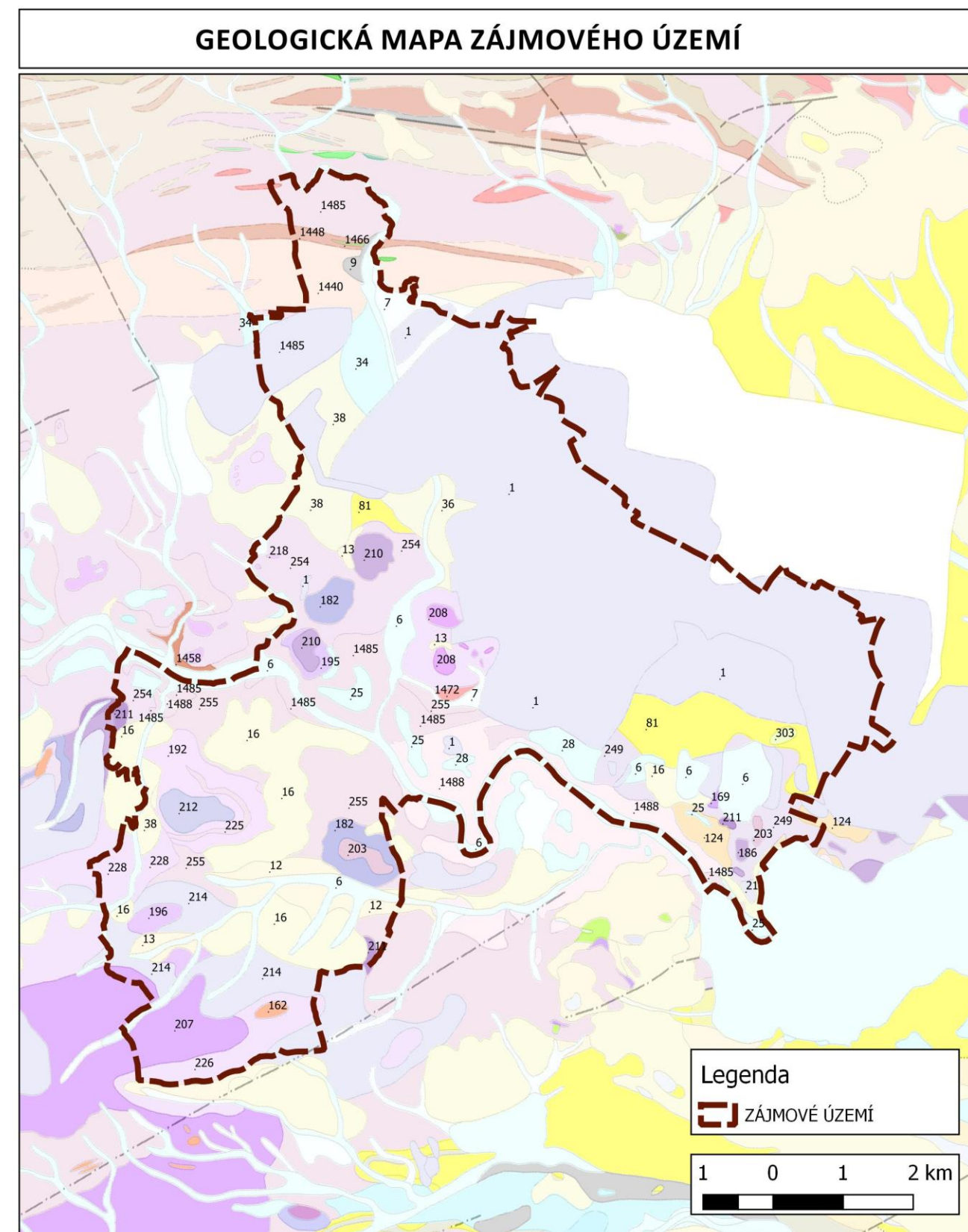
Mapka č. 2, Geomorfologie, (zdroj: Národní geoportál INSPIRE - <https://geoportal.gov.cz>)

3.1.1.1.c) GEOLOGIE

Geologické podloží celého zájmového území je také velmi pestré, což je zapříčiněno tím, že se právě zde setkávají tři poměrně velké a rozdílné geologické celky – krystalinikum Krušných hor, sedimenty Mostecké pánve a vulkanity Doupovských hor. Z geologické mapy je patrné rozložení jednotlivých typů hornin. Severovýchodní část tvořily sedimenty Mostecké pánve s mocnými vrstvami hnědého uhlí. To bylo v druhé polovině 20. Století odtěženo a na jeho místě jsou dnes rekultivované haldy hlušiny. Celá krajina včetně jejího podloží je zde antropogenně přeměněná těžbou a následnou rekultivací.

Také zbylá část zájmového území je převážně pokryta nezpevněnými kvartérními sedimenty – jíly, štěrky a písky různé zrnitosti a barvy, avšak na mnohých místech je souvislá plocha těchto sedimentů porušena vystupujícími třetihorními vulkanity masívu Doupovských hor anebo ještě staršími přeměněnými horninami (metamorfity) krystalinika Krušných hor (spíše na severu zájmového území). Vulkanity domovských hor jsou většinou tvrdé a alkalické horniny tvořící v krajině charakteristické tvary – poměrně strmé kopce, kužely a stolové hory.

V údolní nivě Ohře a jejích přítoků se nachází charakteristické kvartérní nivní sedimenty.

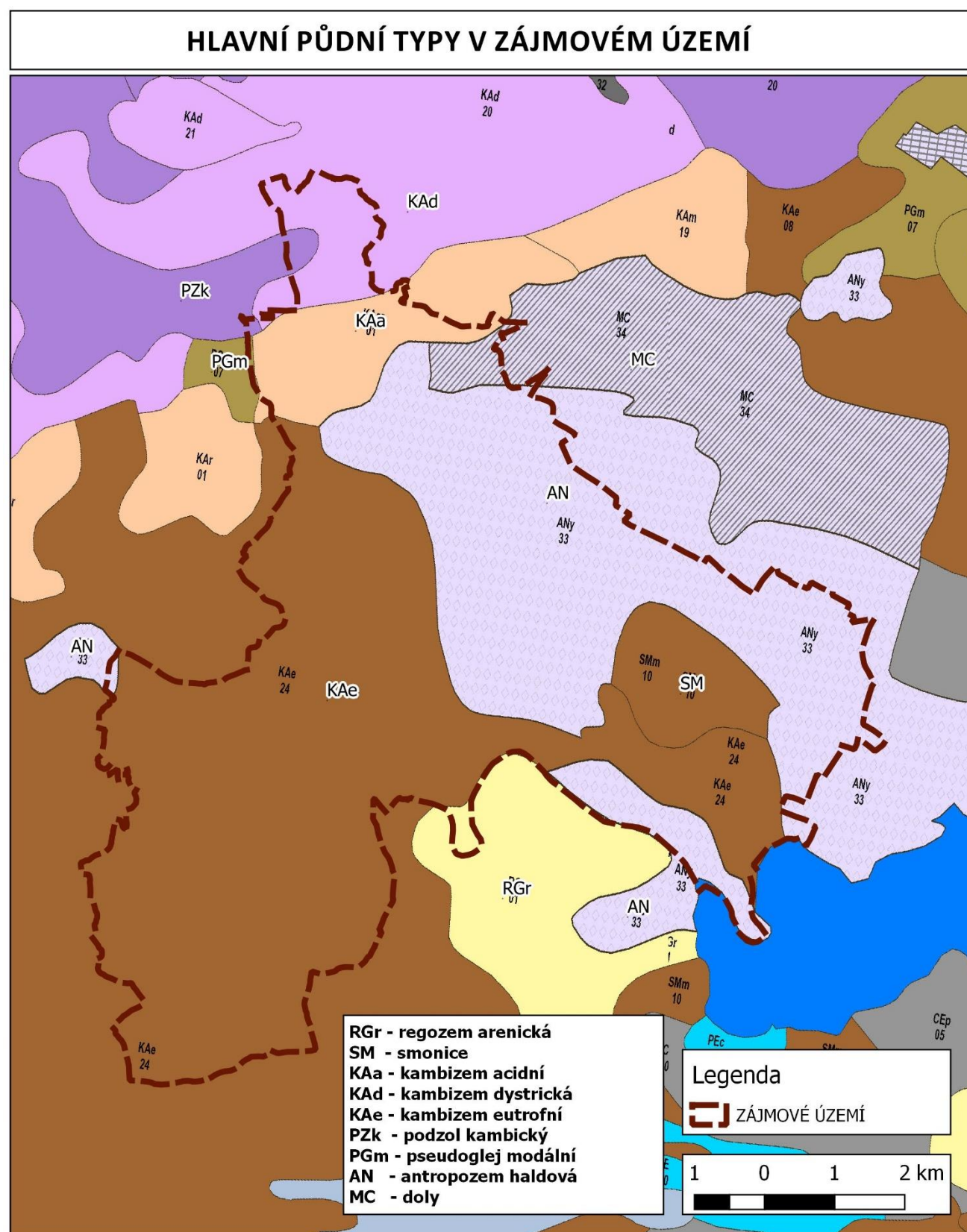
Mapka č. 3, Geologická mapa zájmového území a jeho okolí (zdroj: © Česká geologická služba, Český úřad zeměměřický a katastrální, www.geology.cz)

Číslo v mapě	Typ horniny
-1 -	Kvartérní nezpevněný sediment - navážka, halda, výsypka, odval
-6 -	Kvartérní nezpevněný nivní sediment
-7 -	Kvartérní nezpevněný převážně jemnozrnný smíšený sediment
-9 -	Kvartérní nezpevněný sediment - slatina, rašelina, hnílokal
-12 -	Kvartérní nezpevněný sediment - písčito-hlinitý až hlinito-písčítý sediment
-13 -	Kvartérní nezpevněný sediment - kamenitý až hlinito-kamenitý sediment
-16 -	Kvartérní nezpevněný sediment - spraš a sprašová hlína
-25 -	Kvartérní nezpevněný sediment - písek, štěrk
-28 -	Kvartérní nezpevněný sediment - písek, štěrk
-34 -	Kvartérní nezpevněný sediment - suťový kužel, osyp, písek, kameny až bloky
-36 -	Kvartérní nezpevněný sediment - nevytříděné písky a štěrky
-38 -	Kvartérní nezpevněný sediment - jíl, písek, štěrk
-81 -	Kvartérní nezpevněný sediment - jíly, písčité jíly
-124 -	Terciální nezpevněný sediment - zvětraliny, kamenito-jílovitá až jílovitá rezidua předkvartérního povrchu, místy a resedimentované pískovce a rohovce
-169 -	Terciální vulkanit - bazaltoidy nerozlišené
-182 -	Terciální vulkanit - alkalický olivinický bazalt (plagioklas, olivín, pyroxen, sklo)
-186 -	Terciální vulkanit - bazanit pikritický (foid, plagioklas, olivín, pyroxen, sklo)
-192 -	Terciální vulkanit - olivinické foidity
-195 -	Terciální vulkanit - olivinický analcimit až analcimický bazanit
-196 -	Terciální vulkanit - olivinický a nefelinický analcimit až analcimický olivinický a analcimický nefelinit (nefelín, analcim, olivín, pyroxen, magnetit)
-203 -	Terciální vulkanit - limburgit, plagioklasový limburgit (augit, magnetit, sklo)
-207 -	Terciální vulkanit - analcimický tefrit až bazanit (foid, plagioklas, pyroxen, magnetit)
-208 -	Terciální vulkanit - nefelinit s olivínem (plagioklas, pyroxen, magnetit)
-210 -	Terciální vulkanit - bazalt alkalický, tefrit, augitit
-211 -	Terciální vulkanit - bazalt alkalický
-212 -	Terciální vulkanit - tefrit autometamorfovaný
-214 -	Terciální vulkanit - analcimický, apoleucitický tefrit
-218 -	Terciální vulkanit – bezolivinické foidity nerozlišené
-225 -	Terciální vulkanit - analcimit, nefelinický analcimit až analcimický nefelinit
-226 -	Terciální vulkanit – analcimits (analcim, pyroxen, magnetit)
-228 -	Terciální vulkanit - nefelinický analcimit (se sodalitem) (analcim, nefelín, sodalit, pyroxen, magnetit)
-249 -	Terciální vulkanit - vulkanoklastika nerozlišená
-254 -	Terciální vulkanit - hrubozrnné tufy oherských center
-255 -	Terciální vulkanit - pyroklastické napadávky doupovského centra
-303 -	Zpevněný křídový sediment - pískovce křemenné, podřízeně štěrčíkovité
-1440 -	Paleozoický metamorfít - svor a pararula svorového vzhledu
-1448 -	Proterozoický metamorfít - pararula
-1466 -	Proterozoický metamorfít - amfibolit
-1472 -	Paleozoický metamorfít - ortorula
-1485 -	Paleozoický až proterozoický metamorfít - ortorula
-1488 -	Paleozoický až proterozoický metamorfít - granulit, granulitová rula

3.1.1.1.d) PŮDA

Typologie půdy v České republice vychází z komplexního průzkumu půd (KPP), prováděného celorepublikově v letech 1961 – 1970. Výsledkem tohoto průzkumu jsou bonitované půdně – ekologické jednotky (BPEJ). Systém BPEJ vyčleňuje v současnosti celkem 78 hlavních půdních jednotek (HPJ). HPJ se dále spojují ve 13 skupin půd, které jsou charakteristické podobnými vlastnostmi. Platný český Taxonomický klasifikační systém je založen na seskupování půd podle jejich geneze, podle vytvořených diagnostických znaků a horizontů a podle některých dalších, hlavně analytických charakteristik půd. Půdní typy jsou skupiny půd charakterizované obdobnými morfologickými a analytickými znaky, se stejným genetickým půdotvorným pochodem a určitou kombinací (výskytem a pořadím) diagnostických horizontů.

Území obce Kadaň je pedologicky poměrně pestré, z 13 půdních typů se jich zde vyskytuje 10. Nejúrodnější půdy, černozemě, jsou zastoupeny pouze v menší míře zejména v severovýchodní části území. K nejvíce zastoupené skupině půdních typů patří kambizemě (zejména střed a jihozápad území), následovaný půdním typem rendziny, rendziny hnědé a parandziny (jih i severovýchod území). V návaznosti na vodní toky a jejich nivy se vyskytují tyto půdní typy: půdy na písčích a štěrkopísčích, pseudogleje, fluvizemě, lužní půdy - černice a gleje. Místy, zejména v okolí Kadaňských vrchů, jsou zastoupeny mělké půdy – kambizemě, rankery, litozemě a půdy patřící do skupiny velmi sklonitých poloh. Relativně velká část území nebyla v KPP hodnocena. Hodnoceny nebyly lokality s lesními porosty, ani lokality postižené těžbou. Přehled skupin půdních typů je obsahem mapového výstupu č. 4.

Mapka č. 4, Přehled půdních typů, (zdroj: Národní geoportál INSPIRE - <https://geoportal.gov.cz>)

Charakteristiky skupin půdních typů vyskytujících se v obci Kadaň jsou následující:

Černozemě

Do této skupiny patří všechny černozemě, včetně vlhčích (ČMI) s hlubokými humusovými horizonty a s různým zrnitostním složením. Ke skupině černozemí byly přiřazeny i půdy podobné, jak po stránce obsahu a kvality humusu, zrnitostního složení a vláhových poměrů nebo vrstevnatosti substrátu, tak i po stránce stejné sklonitosti a půdotvorného substrátu

Rendziny, rendiziny hnědé a parendziny

Skupina rendzin zahrnuje rendziny a rendziny hnědé a pararendziny, včetně slabě oglejených variant, vytvořené na typických karbonátových horninách nebo zeminách (vápenec, opuka, slínovec, slín, slinitý jíl, flyš). Půdní profil je středně hluboký až hluboký (mělké profily jsou přiřazeny do skupiny mělkých půd), středně těžkého - lehčího až velmi těžkého zrnitostního rázu. Obsah skeletu je závislý na půdotvorném substrátu. Vláhové poměry jsou dobré až mírně nepříznivé.

Půdy na píscích a šterkopiscích

Tato skupina sdružuje všechny půdy na uvedených substrátech, popř. s podložím méně propustným (slíny, jíly, slínovce, opuky apod.), lehkého nebo lehčího středně těžkého zrnitostního rázu, značně závislé na srážkách během vegetační doby.

Kambizemě

Skupina hnědých půd zahrnuje převážně půdy na pevných horninách. Hlavním třídícím znakem jsou skupiny půdotvorných substrátů s typickými agronomicko - výrobními vlastnostmi.

Mělké půdy – kambizemě, rankery, litozemě

Tato skupina zahrnuje půdy vyznačující se mělkostí půdního profilu a převážně výraznou skeletovitostí. Do skupiny mělkých půd jsou řazeny všechny půdní typy, které mají uvedené vlastnosti.

Velmi sklonité polohy

Tato skupina zahrnuje půdy o sklonitosti větší než 12°, přičemž ji respektujeme ve dvou kategoriích: 4 (nad 12°) a 5 - 6 (nad 17°). Ve sklonitosti 5 - 6 lze předpokládat jen trvalé travní porosty, nebo speciální kultury. Skupina půd velmi sklonitých poloh zahrnuje všechny půdy uvedené sklonitosti na všech půdotvorných substrátech, včetně spraší, sprašovitých pokryvů a jim odpovídajících svahovin, jílu, slínů a jílovitých zvětralin flyše. Do této skupiny patří i oglejené subtypy a variety těchto půd.

Pseudogleje

Základním znakem této skupiny je periodické převlhčování profilu, především v jarním období. Na rozdíl od skupiny illimerizovaných půd musí mít půdní profil výrazné znaky periodického povrchového oglejení.

Fluvizemě

Do této skupiny patří půdy v rovinatém území na nevápnitých i vápnitých usazeninách podél vodních toků, včetně glejových a oglejených subtypů a variet.

Lužní půdy – černice

Skupina lužních půd (černic) je charakteristická hlubokými mocnými humusovými horizonty, vždy přesahující hloubku 30 cm, s vyšším až vysokým obsahem humusu, jehož obsah se se zvyšujícím stupněm hydromorfismu zvyšuje ze 2 – 4 % na 3 – 6 %, u lužních půd zrašelinělých pak na hodnoty ještě vyšší. Obsah humusu je vždy vyšší než mají okolní černozemě, jeho kvalita je vysoká.

Gleje

Vzhledem k tomu, že výskyt těchto půd je ve značně složitém reliéfu, bylo při vymezení HPJ použito kromě genetického třídění i třídění podle charakteru reliéfu. Vedle reliéfu je druhým nejdůležitějším znakem stupeň hydromorfismu.

3.1.1.1.e) VODA

Hydrologické poměry zájmového území jsou silně ovlivněny geomorfologií terénu a lidskou činností v průběhu historického vývoje, v posledních stoletích především těžbou uhlí v Mostecké pánvi. Hlavním vodním tokem protékajícím a odvodňujícím zájmové území je řeka Ohře. Všechny ostatní toky jsou buď její přítoky anebo přítoky jejích přítoků. Ohře je levostranným přítokem Labe a tak celé zájmové území patří do pomoří Severního moře. Níže jsou uvedeny bližší charakteristiky hlavních vodních toků zájmového území.

Ohře (Eger v Německu) pramení u Wiesenstadtu (Německo) na svazích Schneebergu ve výšce 752 m n. m., v pohoří Smrčiny na území SRN a ústí zleva do *Labe* u Litoměřic ve 143 m n. m.. Plocha povodí je 5613,7 km², délka toku 300,2 km a průměrný průtok u ústí činí 37,94 m³ s⁻¹. Po soutoku s pravostranným přítokem Röslau přitéká západně od Chebu na území ČR. Protéká Chebskou a Sokolovskou pánví, dále teče severní okrajovou částí Doupovských hor a u Kadaně přitéká na území Mostecké pánve. V dolní části svého toku protéká Dolnooharskou tabulí. Ohře je zařazena mezi vodohospodářsky významné toky s mimopstruhovou vodou po celém úseku toku na území ČR. Jsou na ní vodní nádrže *Skalka*, *Kadaň* a *Nechranice*. Čistota vody v horní části toku po Karlovy Vary je II. tř., od Karlových Varů po nádrž *Nechranice* III. tř., od Žatce po ústí III. tř. Vodnost toku je uměle snižována tím, že voda z Ohře je převáděna, např. Podkrušnohorským přivaděčem pro zásobování průmyslových závodů na Mostecku a Chomutovsku, tj. do povodí řeky *Bílina*. Největší odběry vody jsou v Rašovicích u Kadaně a Stranné pod nádrží *Nechranice*.

Donínský potok pramení v Doupovských horách severně od Litoltova ve výšce 672 m n. m.. První dvě třetiny toku vedou vojenským prostorem, kde teče částečně odlesněnou krajinou na severovýchod, míjí zaniklou vesnici Donín a za hranicí prostoru přitéká do Brodců. Tam se stáčí k severu a protéká údolím mezi samotou Meziříčí a Národní přírodní rezervací Úhošť. Severně od Úhoště protéká ještě Zásadou u Kadaně, pod kterou se v nadmořské výšce 290 m n. m. vlévá zprava do Ohře. Plocha povodí je 20,0 km², délka toku 9,2 km, a průměrný průtok u ústí 0,16 m³ s⁻¹. Patří mezi vodohospodářsky významné toky.

Úhošťanský potok pramení severozápadně od Vlkaně ve výšce 475 m n. m., ústí zprava do *Ohře* (nádrž *Nechranice*) u Nové Visky v 285 m n. m.. Plocha povodí činí 18,0

km², délka toku je 9,9 km, průměrný průtok u ústí 0,14m³ s⁻¹. Je to také vodohospodářsky významný tok.

Lužický potok pramení severoseverovýchodně od Prunéhořova ve výšce 335 m n. m., ústí zleva do *Ohře (nádrž Nechranice)* u Lužice v 275 m n. m.. Plocha povodí je 28,0 km², délka toku 10,7 km a průměrný průtok u ústí dosahuje 0,09 m³ s⁻¹. V minulosti byly provedeny přeložky a regulace koryta potoka v důsledku lázeňské a průmyslové činnosti.

Kadaňský potok, neboli dříve nazývaný také Bystřický potok, je spolu s Prunéhořovským potokem nejvíce proměněn lidskou činností. Pramení severoseverozápadně od Kadaně a teče směrem na východ až k místu, kde se původně vléval do zaniklého Bystřického potoka nad zaniklou vesnicí Bystřice (odtud název Bystřický potok). Tam se stáčí k jihu a v regulovaném korytě, často i zatrubněném pod povrchem, protéká městem Kadaň. Na jižním konci Kadaně se vlévá zatrubněný Kadaňský potok do *Ohře*. Celková délka toku je dnes 5,59 km. Plocha povodí je 13,5 km²

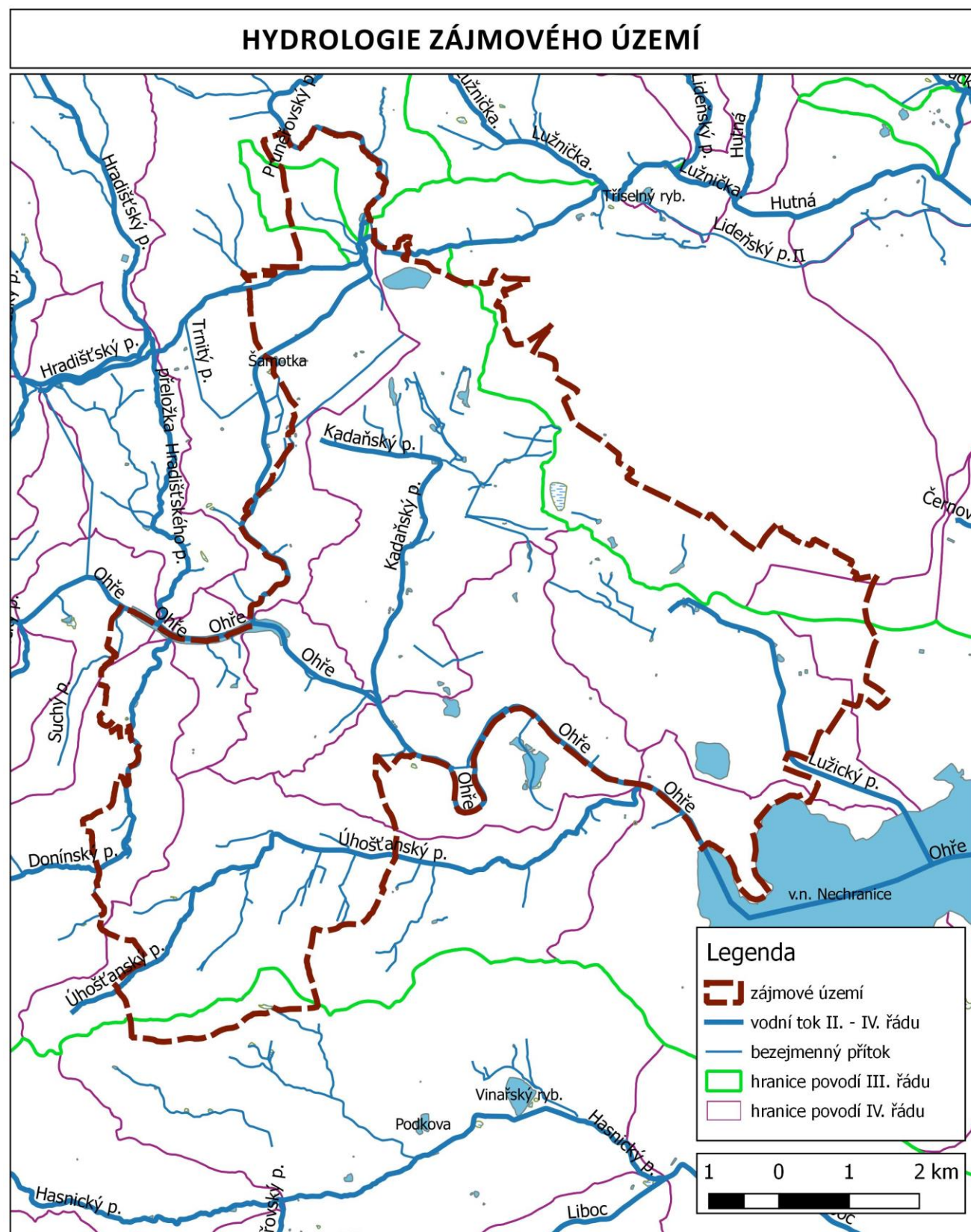
Prunéhořovský potok pramení na jihovýchodních svazích Komářího vrchu v Krušných horách ve výšce 893 m n. m. a ústí zleva do *Ohře* u Kadaňské přehrady ve 280 m n. m.. Plocha povodí je 53,8 km², délka toku 24,3 km a průměrný průtok u ústí dosahuje 0,52 m³ s⁻¹. Je to vodohospodářsky významný tok s pstruhovou vodou po celé délce toku. V důsledku báňské činnosti byly provedeny významné přeložky koryta potoka. Z jezové zdrže u Celné na horním toku je přečerpáváno asi 73 l s⁻¹ do úpravny Třetí mlýn, tj. do povodí *Chomutovky* pro skupinový vodovod.

Vodní nádrž Nechranice leží na řece *Ohři*, 11 km SZ od Žatce. Má zemní sypanou 50 m vysokou hráz, délka v koruně dosahuje 3280 m. Vodní plocha měří 1338 ha, max. hloubka je 46 m, stálý objem 2,65 mil. m³, zásobní objem 2333,2 mil m³. Délka vzdutí je 8,5 km, max. hladina ve výšce 273,05 m n. m. Nádrž je využívána pro průmysl, hydroenergetiku, závlahy, pro ochranu před velkými vodami, pro nadlepšení nízkých průtoků v toku a chov ryb. Rovněž se využívá k rekreačnímu vyžití – koupání, veslování, plachtění a sportovní rybářství. Plocha povodí nádrže je 3590,3 km², prům. roční průtok 30,8 m³ s⁻¹. Stavba díla byla ukončena v roce 1968.

Vodní nádrž Kadaň leží na řece *Ohři*, u jihozápadního okraje města Kadaň. Má tížní betonovou 18 m vysokou hráz, délka v koruně dosahuje 110 m. Vodní plocha měří 65,4 ha, max. hloubka je 11 m, stálý objem 0,5 mil. m³, zásobní objem 2,12 mil m³, celkový objem

dosahuje 2,62 m³. Délka vzdutí je 0,5 km, max. hladina ve výšce 286,00 m n. m. Nádrž je využívána pro průmysl a hydroenergetiku – z nádrže je čerpána voda do Podkrušnohorského přivaděče. Rovněž se využívá k rekreačnímu vyžití – koupání a sportovní rybářství. Plocha povodí nádrže je 3505 km², prům. roční průtok 30,5 m³ s⁻¹. Stavba díla byla ukončena v roce 1970.

V severní části protéká zájmovým územím také **Podkrušnohorský přivaděč**, někdy také nazývaný „Přivaděč *Ohře – Bílina*“. Jedná se o umělé vodní dílo, resp. soustavu vodních kanálů, potrubí a nádrží, které chrání podkrušnohorské povrchové doly před povodněmi z menších krušnohorských toků, zásobuje vodou z řeky *Ohře* průmysl v oblasti města Chomutov a celoročně přivádí dostatek vody do řeky *Bílina*. Stavba přivaděče začala v roce 1957 a byla dokončena v roce 1982. Celé dílo o délce 33,8 km je rozprostřeno téměř od města Klášterec nad *Ohří* až za Jirkov.

Mapka č. 5, Hydrologie, (zdroj: Digitální BÁze V Odohospodářských Dat : <http://www.dibavod.cz/>)

3.1.1.1.f) BIOGEOGRAFIE

Z hlediska biogeografického členění zasahuje zájmové území do tří různých bioregionů. Severní výběžek se nachází v bioregionu 1.59 Krušnohorském, střední část leží v 1.1. Mosteckém bioregionu a jižní až jihozápadní část náleží k bioregionu 1.13 Doupovskému.

Mostecký bioregion tvoří výrazná pánevní sníženina ve středu severozápadních Čech a převážně se shoduje s geomorfologickým celkem Mostecká pánev. Bioregion náleží k nejteplejším a nejsušším oblastem České republiky, převažuje v něm 2. vegetační stupeň. Jeho současný stav je charakterizován velkoplošnými antropocenózami s expanzivními ruderalními druhy. Typické jsou pro něj zbytky stepní a vzácně dokonce i halofilní bioty. Ve flóře jsou zastoupeny submediteránní a pontickopanonské, méně subatlantické prvky, přítomna je řada mezních prvků. Ve fauně dominují teplomilné druhy, u hmyzu se zastoupením středočeských endemitů. Typickou část bioregionu tvoří plošiny neogenních sedimentů s pokryvy spraší s teplomilnými doubravami. Do těchto plošin jsou zaříznuta mělká údolí a kotlinovité sníženiny s dubohabrovými háji a na svazích s maloplošně rozšířenými šípákovými doubravami, podél vodních toků se vyskytují potoční luhy. V minulosti se bioregion vyznačoval přítomností rozsáhlých pánví s mokřady a jezery, dnes je charakteristická gigantická antropogenní přestavba reliéfu a velkoplošná devastace bioty. Nereprezentativními částmi jsou náplavové kužely na úpatí Krušných hor a pahorkatina na permu u Kyrů s acidofilními doubravami, které tvoří přechod do okolních bioregionů. K cenným společenstvům patří xerothermní lada a slaniska, dominují však postindustriální lada po těžbě a orná půda.

Bioregion prakticky kopíruje fyto geografický okres termofytika 2. Střední Poohří (s výjimkou malého území na jihovýchodě fyto geografického podokresu 2a. Žatecké Poohří) a fyto geografický okres 3. Podkrušnohorská pánev.

V potenciální vegetaci převažují teplomilné doubravy (pravděpodobně svaz *Quercion petraeae*), na konvexních tvarech i s účastí šípáku (svaz *Quercion pubescenti-petraeae*). Na kyselých podkladech se předpokládá přítomnost acidofilních doubrav (*Genisto germanicae-Quercion*), snad i s účastí reliktní borovice. Podél Ohře a v dolních úsecích jejích přítoků jsou předpokládány dubohabřiny (*Melampyro nemorosi-Carpinetum*). Podél toků jsou luhy asociace *Pruno-Fraxinetum*, vzácněji sem z dolního Poohří přesahuje

asociace *Ficario-Ulmetum campestris*. Vlhké sníženiny v Podkrušnohoří měly v minulosti rozsáhlé bažinné olšiny (*Alnion glutinosae*). Primární bezlesí bylo asi plošně velmi omezené a představovaly je zřejmě některé typy stepní vegetace svazů *Festucion valesiaca* a *Bromion*, vegetace na mokřadech, březích jezer a v okolí vývěrů minerálních pramenů, kde se vyskytovaly různé typy rákosin, porosty vysokých ostřic apod. Přirozenou náhradní vegetaci svahů s jižní expozicí tvoří xerotermní travinobylinná vegetace svazu *Festucion valesiaca*, na méně extrémních místech svazů *Bromion* a *Coronillo-Festucion rupicola*. Na ně navazují křovinné pláště svazů *Prunion fruticosae* a *Prunion spinosae*. Na vlhkých loukách je přítomna vegetace svazu *Molinion* a *Caricion davalliana*, místy snad i fragmenty, blíží se svazu *Cnidion venosi*. Pro okolí minerálních pramenů je typická katéna halofilních společenstev (zejména svazu *Puccinellion*, *Scirpion maritimi* a podsvazu *Loto-Trifolienion*). Na kyselých píscích na Podbořansku se objevuje vegetace svazu *orynephorion*. V přirozené vegetaci je zastoupena řada exklávních prvků reliktního charakteru, zpravidla kontinentálního ladění. K nim náleží hlaváček jarní (*Adonantha vernalis*), hadí mord nachový (*Scorzonera purpurea*), vlnice chlupatá (*Oxytropis pilosa*), pelyněk pontický (*Artemisia pontica*), kozinec bezlodyžný (*Astragalus exscapus*), sivěnka přímořská (*Glaux maritima*), v minulosti úložník pochybný (*Pseudolysimachion spurium*). K typickým druhům submediteránním patří např. hrachor panonský chlumní (*Lathyrus pannonicus* subsp. *collinus*), hadí mordec dřípátý (*Podospermum laciniatum*), dub pýřitý (*Quercus pubescens*), tužanka tvrdá (*Sclerochloa dura*). Velmi omezeně jsou zastoupeny subatlantské druhy, jako paličkovec šedavý (*Corynephorus canescens*) a nahoprutka písečná (*Teesdalia nudicaulis*). Flóru dnes tvoří převážně expanzivní ruderní druhy, např. třtina křovištní (*Calamagrostis epigeios*), ovsík vyvýšený (*Arrhenatherum elatius*), doplněná řadou neofytů s obdobným chováním, jako je ječmen hřívnatý (*Hordeum jubatum*), slanobýl obecný (*Salsola australis*), zlatobýl obrovský (*Solidago gigantea*).

Fauna bioregionu je hercynského původu, s patrnými západními vlivy (ropucha krátkonohá, ježek západní). Pauperizace (chudnutí a degradace populací a společenstev) je způsobena především nedostatkem lesních společenstev a velkoplošnou devastací krajiny. Specifické druhy osídlily i antropogenní tvary, jako výsyvky (z ptáků např. linduška úhorní nebo strnad luční). V místech počátečních rekonstrukcí nastupují sukcesní stadia, závislá na charakteru a úrovni sukcese rostlinných společenstev. Na zbytcích relativně zachovalých stanovišť přežívají ochuzená teplomilná společenstva středočeské zvěřeny, k níž patří např. měkkýši trojzubka stepní a suchomilka rýhovaná, některé druhy hmyzu, včetně středočeských endemitů (nesytka česká, krasec trójský) nebo myšice malooká. Řeka Ohře

není příliš znečištěna a má relativně přirozené koryto, náleží do cejnového pásma. Ostatní toky v podkrušnohorské uhelné pánvi jsou zpravidla silně poškozeny, zvláště Bílina, zpravidla náleží do parmového pásma. Blšanka je relativně zachovalá a čistá, při hranici bioregionu náleží do pstruhového pásma. Všechny drobné toky náležely do pstruhového pásma, jejich biota je dnes však decimována. Specifickým biotopem jsou vodní nádrže a mokřady vznikající různým způsobem (oprámy, odkalovací nádrže), významné zejména pro hnízdění některých druhů ptáků, jako je např. racek bouřní nebo moudivláček lužní. Hydrobiocenózy těchto nádrží jsou dosud variabilní a neustálené. Mezi významné druhy bioregionu patří: - Savci: ježek západní (*Erinaceus europaeus*), myšice malooká (*Apodemus microps*). Ptáci: racek bouřní (*Larus canus*), rybák obecný (*Sterna hirundo*), břehule říční (*Riparia riparia*), linduška úhorní (*Anthus campestris*), cvrčilka slavíková (*Locustella luscinioides*), moudivláček lužní (*Remiz pendulinus*), strnad luční (*Miliaria calandra*). Obojživelníci: ropucha krátkonohá (*Bufo calamita*), mlok skvrnitý (*Salamandra salamandra*). Měkkýši: trojzubka stepní (*Chondrula tridens*), údolníček drobný (*Vallonia pulchella*), údolníček žebernatý (*V. costata*), suchomilka obecná (*Helicella obvia*), s. rýhovaná (*H. striata*). Hmyz: nesytky česká (*Pennisetia bohemica*), krasec trójský (*Cylindromorphus bohemicus*), srpice komárovec (*Bittacus italicus*).

Doupovský Bioregion se nachází v severní části západních Čech, prakticky se přitom shoduje s geomorfologickým celkem Doupovské hory. Geologicky je bioregion tvořen jednotným útvarem - denudační troskou mohutného stratovulkánu budovanou čedičovými horninami a jejich pyroklastiky. Typická část bioregionu je tvořena sopečným pohořím s ultrabazickými půdami a s širokým rozpětím vegetačních stupňů od teplomilných doubrav (1. vegetační stupeň) a extrémně teplomilné nelesní (stepní) bioty se zastoupením kavylů až po 5. jedlovo-bukový vegetační stupeň, tj. po biotu horského bukového lesa. V charakteru bioty se projevuje srážkový stín Krušných hor. Nereprezentativní částí jsou ploché okraje s pokryvy spraší, přechodnými zónami jsou kontakty k pánvím, Krušným horám a údolí Ohře, kde jsou obnaženy podložní kyselé horniny. Převážnou část zabírá vojenský výcvikový prostor, v němž dominují unikátní rozsáhlá travnato-křovinná lada s hojným zastoupením konikleců, v nižších polohách s kavylky. Lesy jsou převážně smrkové kultury, velké zastoupení však mají i přirozené bučiny a smíšené lesy, vzácnější jsou teplomilné doubravy.

Bioregion leží zčásti v termofytiku, kde zabírá fyto geografický okres 1. Doupovská pahorkatina, zčásti v mezofytiku ve fyto geografickém okrese 29. Doupovské vrchy.

Potenciální vegetaci východního okraje bioregionu jsou teplomilné doubravy (zřejmě svazu *Quercion petraeae*). Dubohabřiny (*Melampyro nemorosi-Carpinetum*) je možno mapovat pouze v údolí Ohře a v údolích na jižním okraji bioregionu. Vyšší polohy zaujímají květnaté bučiny (*Tilio cordatae-Fagetum*, *Festuco-Fagetum*, *Violo reichenbachianae-Fagetum* a *Dentario enneaphylli-Fagetum*). Podél Ohře a větších potoků jsou potenciálními společenstvy olšové luhy (*Stellario-Alnetum glutinosae*), při menších potůčcích *Carici remotae-Fraxinetum* a *Arunco sylvestris-Alnetum glutinosae*. Při řece Ohři je typická vegetace svazu *Phalaridion arundinaceae*, v proudící vodě vegetace svazu *Batrachion fluitantis*. Primární bezlesí skalních stepí náleží svazu *Alyssio-Festucion pallentis*. Přirozenou náhradní vegeaci na nejextrémnějších lokalitách na východním okraji tvoří stepní trávníky svazu *Festucion valesiaca*, na něž navazují méně extrémní typy podsvazu *Coronillo-Festucion rupicola* a snad i *Koelerio-Phleion phleoidis*. Na vlhkých stanovištích se vyskytují louky svazu *Calthion*, v níž místy dominuje ostřice trsnatá (*Carex cespitosa*). Acidofilní typy vegetace (*Violion caninae*) jsou velmi ojedinělé.

Flóra je velmi rozmanitá, se zastoupením různých fytogeografických elementů. Díky poloze bioregionu na okraji nejteplejšího území Čech se zde uplatňuje řada exklávních prvků, zejména mezi druhy kontinentálního charakteru. Mezi kontinentálními druhy jsou významné kavyl Smirnovův (*Stipa smirnovii*), třešeň křovitá (*Cerasus fruticosa*), koniklec otevřený (*Pulsatilla patens*), šanta panonská (*Nepeta pannonica*) a pcháč bělohlavý (*Cirsium eriophorum*). Mezními prvky jsou některé typické druhy západního migrantu. Mezi teplomilné druhy západního migrantu náleží husečnick chudokvětý (*Fourraea alpina*), hrachor různolistý (*Lathyrus heterophyllus*), locika vytrvalá (*Lactuca perennis*), trýzel šardolistý (*Erysimum crepidifolium*) a divizna knotovkovitá bělokvětá (*Verbascum lychnitis* subsp. *moenchi*). Mezními prvky (na východním okraji souvislého výskytu) jsou rovněž mokryš vstřícnicolistý (*Chrysosplenium oppositifolium*), zvonečník černý (*Phyteuma nigrum*), krabilice zlatá (*Chaerophyllum aureum*) a pastinák luční palčivý (*Pastinaca sativa* subsp. *urens*). Z montánních prvků byly zjištěny kakost lesní (*Geranium sylvaticum*), chrastavec štětkolistý (*Knautia dipsacifolia*), mléčivec alpský (*Cicerbita alpina*) a černýš lesní (*Melampyrum sylvaticum*). Boreálním reliktem je lomikámen růžicovitý (*Saxifraga decipiens*). Výjimečným jevem v bioregionu jsou acidofyty vřes obecný (*Calluna vulgaris*) a borůvka černá (*Vaccinium myrtillus*).

Bioregion má poměrně zachovalé přírodní prostředí s hercynskou **faunou**, se západními vlivy (ježek západní, ropucha krátkonohá, srstnatka západní). V původních

hercynských bučinách se mezi měkkýši vyskytuje zejména vrásenka pomezní, srstnatka jednozubá nebo vřetenatka šedavá. Do nižších poloh podél okrajů regionu významně přesahuje středočeský teplomilný prvek (sysel, tchoř stepní, pěnice vlašská, užovka stromová, zrnovka *Pupilla triplicata*). Řeka Ohře má ráz podhorské řeky, náleží do parmového pásma. Doupovské hory jsou pramennou oblastí řady potoků a říček pahorkatin až hornatin se společenstvy pstruhového pásma. Stojaté vodní plochy jsou vzácné. Významné druhy: - Savci: ježek západní (*Erinaceus europaeus*), tchoř stepní (*Putorius evermanni*), sysel obecný (*Citellus citellus*). Ptáci: tetřívka obecná (*Tetrao tetrix*), lejsek malý (*Ficedula parva*), pěnice vlašská (*Sylvia nisoria*), slavík obecný (*Luscinia megarhynchos*), strakapoud prostřední (*Dendrocopos medius*). Obojživelníci: ropucha krátkonohá (*Bufo calamita*), mlok skvrnitý (*Salamandra salamandra*). Plazi: užovka stromová (*Elaphe longissima*). Měkkýši: vrásenka pomezní (*Discus ruderatus*), srstnatka jednozubá (*Trichia unidentata*), s. západní (*T. sericea*), vřetenatka šedavá (*Bulgarica cana*), zrnovka *Pupilla triplicata*.

Od Mosteckého bioregionu (1.1) se biota Doupovského liší absencí šípákových doubrav a přítomností bučin. Kontrastem vůči Rakovnicko - žlutickému (1.16) i Krušnohorskému bioregionu (1.59) jsou úživnější podklady s převažujícími květnatými bučinami i nepoměrně bohatší zastoupení xerothermních druhů, včetně nejnáročnějších.

Krušnohorský bioregion, do něhož zájmové území zasahuje jen malým severním výběžkem, se nachází na hranici severozápadních Čech a v ČR zabírá geomorfologický celek Krušné hory (kromě západního okraje). Bioregion je tvořen plošinami zdviženými do horské polohy a vysokými okrajovými svahy; převažují zde ruly a žuly. Bioregion má neobvyklé rozpětí vegetačních stupňů, od 2. bukovo-dubového až po 7., smrkový vegetační stupeň. Přítomna je typická hercynská biota se zastoupením subatlantských prvků.

Potenciální vegetace je řazena na svazích do květnatých bučin, na nižších plošinách do bikových, na vyšších plošinách do horských acidofilních bučin a smrčín. Hojná a typická jsou zde vrchoviště. Netytická část je tvořena nižšími, relativně teplými částmi svahů s dubohabrovými háji a acidofilními doubravami. Původně typické byly podmáčené smrčiny, rašeliniště s keřovou borovicí blatkou a bučiny na svazích. Dnes jsou lesy velkopošně zničeny imisemi, vznikly zde ohromné imisní holiny s výsadbami bříz, jeřábů a nepůvodních smrků. Přesto se zde zachovaly cenné zbytky bučin a rašeliništní bioty. Hojné travní porosty nejsou často obhospodařovány a degradují, orná půda téměř chybí.

Bioregion leží částečně v mezofytiku ve fyto geografickém podokrese 25a. Krušnohorské podhůří vlastní, zčásti v oreofytiku ve fyto geografickém okrese 85. Krušné hory.

Potenciální přirozenou vegetaci tvoří v nižších částech svahů acidofilní doubravy (Genisto germanicae-Quercion), které v okolí Krupky, Oseku a Chomutova vystupovaly až do výšky 600 m. Dubohabřiny (Melampyro nemorosi- Carpinetum) byly pravděpodobně pouze ojedinělé. Vyšší části svahů pokrývají lesy s dominantním zastoupením buku. Jsou to jednak květnaté bučiny, především asociace *Violo reichenbachianae-Fagetum*, jednak bučiny acidofilní, a to v nižších polohách bikové (Luzulo-Fagetum), ve vyšších i horské (Calamagrostio villosae- Fagetum). V menší míře se zde vyskytovaly i bukojedliny (Galio-Abietenion). Strmé skeletovité svahy pokrývají suťové lesy ze svazu Tilio-Acerion. V nejvyšších polohách jsou potenciální vegetací smrčiny svazu Piceion. Na svazích je to především Calamagrostio villosae-Piceetum, na plošinách a v podmáčených sníženinách Mastigobryo-Piceetum a Sphagno-Piceetum. Podél potoků jsou vyvinuty olšiny, u širších Stellario- Alnetum glutinosae, u užších Carici remotae-Fraxinetum, ve vyšších polohách i Arunco sylvestris-Alnetum glutinosae a Alnetum incanae. Na humolitech jsou přítomny rašelinné blatkové bory Pino rotundatae- Sphagnetum. Primární bezlesí je řídké, představované pouze velmi vzácně nexerothermní travinobylinnou vegetací na sutích (blízkou vegetací svazu Calamagrostion arundinaceae) a některými typy rašeliništního bezlesí ze svazu Sphagnion medii a Leuco-Scheuchzerion palustris. Přirozenou náhradní vegetací je zejména vegetace horských luk svazu Polygono-Trisetion, která na zrašelinělých místech přechází do vegetace rašelinných luk svazu Caricion fuscae a rašelinišť, v nichž byly doloženy typy, náležející svazům Sphagno warnstorffiani-Tomenthyponion, Eriophorion gracilis, Caricion demissae a Sphagno recurvi-Caricion canescentis. V nižších polohách se objevuje i vegetace mokřých luk chladnomilnějšího křídla svazu Calthion.

Květena bioregionu je spíše uniformní, s několika mezními prvky, exklávních výskytů je málo, zejména ve flóře rašelinišť. Převažuje středoevropská lesní flóra středních a vyšších poloh. Charakteristické druhy jsou např. zimolez černý (*Lonicera nigra*), věsenka nachová (*Prenanthes purpurea*) a třtina chloupkatá (*Calamagrostis villosa*). K význačným druhům patří subatlantské druhy, např. žebrovice různolistá (*Blechnum spicant*), koprník štětínolistý (*Meum athamanticum*), sítina ostrokvětá (*Juncus acutiflorus*), hrachor Inolistý (*Lathyrus linifolius*), krabilice zlatá (*Chaerophyllum aureum*) a vítod douškolistý (*Polygala*

serpyllifolia) i středoevropské oreofyty, např. kyseláč horský (*Acetosa alpestris*) a bika lesní (*Luzula sylvatica*). Na rašeliništích rostou druhy boreomontánní, např. kropenáč vytrvalý (*Swertia perennis*), ostřice chudokvětá (*Carex pauciflora*), o. mokřadní (*C. limosa*), o. chudá (*C. paupercula*), blatnice bahenní (*Scheuchzeria palustris*) a bříza zakrslá (*Betula nana*).

Původně se v bioregionu vyskytovala **charakteristická hercynská horská fauna**, která byla však **silně devastována** a pozměněna antropogenními, v poslední době především i místními vlivy. Tento vývoj je spojen s mizením lesních druhů a s šířením, resp. návratem druhů odlesněných ploch (hraboš mokřadní, ale i tetřívky obecné). Na silně degradovaných vrchovištích přežívají zbytky rašeliništní fauny (šídlo rašelinné, střevlík Menetriesův aj.). Tekoucí vody rázu bystřin a horských potoků patří do pstruhového pásma. Významnými druhy jsou: Savci: ježek západní (*Erinaceus europaeus*), hraboš mokřadní (*Microtus agrestis*), netopýr severní (*Eptesicus nilssonii*). Ptáci: tetřívka obecná (*Tetrao tetrix*), sýc rousný (*Aegolius funereus*), kulíšek nejmenší (*Glaucidium passerinum*), kos horský (*Turdus torquatus*), lejsek malý (*Ficedula parva*), čečetka zimní (*Carduelis flammea*). Obojživelníci: skokan štíhlý (*Rana dalmatina*), mlok skvrnitý (*Salamandra salamandra*). Plazi: ještěrka živorodá (*Lacerta vivipara*), zmije obecná (*Vipera berus*). Měkkýši: srstnatka jednozubá (*Trichia unidentata*), vřetenec horský (*Pseudofusus varians*), vřetenatka šedavá (*Bulgarica cana*), závornatka křížatá (*Clausilia cruciata*), vrásenka pomezí (*Discus ruderatus*), trojlaločka pyskatá (*Helicodonta obvolvata*), slimáček horský (*Semilimax kotulae*). Hmyz: šídlo rašelinné (*Aeschna subarctica*), střevlík Menetriesův (*Carabus menetriesi*).

Přirozená potenciální vegetace je přímo v řešeném území zastoupena několika společenstvy. Plošně převládá **černýšová dubohabřina** (*Melampyro nemorosi-Carpinetum*). Jedná se o lesy s převahou habru obecného (*Carpinus betulus*), dubu zimního a letního (*Quercus petraea* s. lat. a *Q. robur*) a častou příměsí lípy srdčité (*Tilia cordata*). V keřovém patře se vyskytují nižší jedinci dřevin stromového patra a dále např. svída krvavá (*Cornus sanguinea*), líska obecná (*Corylus avellana*) a zimolez obecný (*Lonicera xylosteum*). V bylinném patře má významnější indikační hodnotu zejména jaterník podléška (*Hepatica nobilis*) a dále se vyskytují hájové druhy, jako např. sasanka hajní (*Anemone nemorosa*), jestřábník zední (*Hieracium murorum*), hrachor lecha jarní (*Lathyrus vernus*), strdivka níčí (*Melica nutans*), lipnice hajní (*Poa nemoralis*), *Pulmonaria officinalis* s. lat. a řimbaba chocholičnatá (*Tanacetum corymbosum*). Mechové patro je vyvinuto spíše sporadicky. Ohroženy jsou tyto porosty hlavně převodem na jehličnaté kultury v rámci lesnického hospodaření a také příliš vysokými stavy černé a vysoké zvěře. Účinným

způsobem ochrany je naopak podpora přirozené druhové skladby a udržování nízkých stavů zvěře v porostech.

V jihovýchodní části zájmového území je významně zastoupena v přirozené potenciální vegetaci **mochnová doubrava** (*Potentillo albae-Quercetum*), jež patří mezi střeoevropské bazifilní teplomilné doubravy, rostoucí typicky v rovinatých terénech, na mírných svazích nebo i v mělkých terénní sníženinách na měkkých horninách. Jedná se o rozvolněné teplomilné doubravy s dubem letním (*Quercus robur*) nebo zimním (*Q. petraea* s. lat.) a v současných obhospodařovaných a přezvěřených porostech často spíše se slabě vyvinutým keřovým patrem. Bylinné patro je druhově bohaté, obsahuje druhy teplomilných doubrav např.: válečku prapořitou (*Brachypodium pinnatum*), řimbabu chocholičnatou (*Tanacetum corymbosum*) aj., dubohabřin - sasanku hajní (*Anemone nemorosa*), jaterník trojlaločný (*Hepatica nobilis*) aj., acidofilních doubrav a bučin - kostřavu ovčí (*Festuca ovina*), biku hajní pravou (*Luzula luzuloides* subsp. *luzuloides*), černýš luční (*Melampyrum pratense*) aj. a druhy indikující těžké, střídavě vlhké půdy - bukvice lékařskou (*Betonica officinalis*), mochnu bílou (*Potentilla alba*), srpici barvířskou (*Serratula tinctoria*) aj. Dnes jsou přirozené lesní porosty tohoto typu ohroženy především plošnými výsadbami borových monokultur, invazí trnovníku akátu (*Robinia pseudacacia*), oborním chovem zvěře a přezvěřením vysoké a černé zvěře mimo obory, dále tracheomykózami a eutrofizací prostředí.

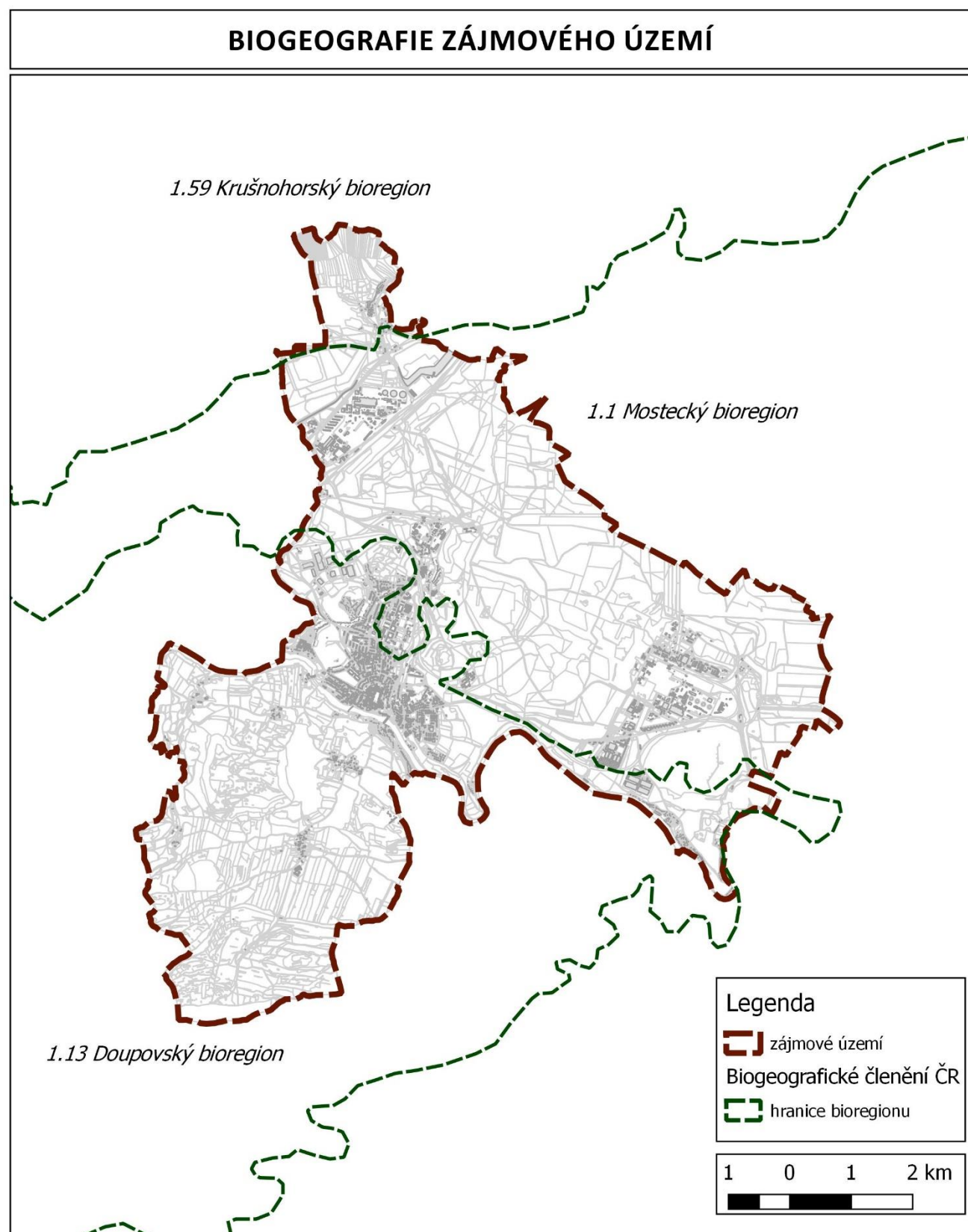
Na bazaltových kopcích západně od Kadaně a na Úhošti se ostrůvkovitě vyskytuje potenciálně přirozená vegetace typu břeková doubrava (*Sorbo torminalis-Quercetum*), jež se řadí mezi acidofilní teplomilné doubravy. Rostou především na výslunných, strmých a často skalnatých svazích, v nejteplejších a nejsušších oblastech také v plošinách a na svazích o mírném sklonu. Jedná se o vegetaci světlých lesů s dominancí dubu zimního (*Quercus petraea* s. lat.) za hranicí areálu dubu šipáku (*Q. pubescens* s. lat.) nebo na půdách, které dubu šipáku nevyhovují pro svou vyšší kyselost. V podúrovni může být přimíšen habr obecný (*Carpinus betulus*). Stromové patro je v některých porostech velmi rozvolněné a nízkého vzrůstu, jen 4–6 m vysoké. Keřové patro je zpravidla vyvinuto slaběji a mnohdy je tvořeno nižšími jedinci dubu zimního (*Quercus petraea* s. lat.). Bylinné patro je druhově bohaté, nemá však výraznější diagnostické druhy, protože druhy submediteránního a panonského rozšíření v něm chybějí nebo jsou vzácné. Dominantou je zpravidla kostřava ovčí (*Festuca ovina*), lipnice hajní (*Poa nemoralis*) nebo tolita lékařská (*Vincetoxicum*

hirundinaria). V porostech na skalnatých svazích jsou hojněji zastoupeny mechy a lišejníky. Ohroženy jsou stejnými faktory jako předchozí kategorie.

V jižní části zájmového území, jež leží ve vyšších polohách Doupovských hor a v severním výběžku ležícím na úpatí a svazích Krušných hor je typickou potenciální vegetací **violková bučina** (*Viola reichenbachiana-Fagetum*), náležející mezi květnaté bučiny. Jde o listnaté lesy s převládajícím bukem lesním (*Fagus sylvatica*) a někdy s příměsí dalších listnáčů, např. javor mleč (*Acer platanoides*), j. klen (*A. pseudoplatanus*), habr obecný (*Carpinus betulus*), jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*), dub zimní (*Quercus petraea* s. lat.), lípa srdčitá (*Tilia cordata*), l. velkolistá (*T. platyphyllos*) a jilm drsný (*Ulmus glabra*), ve vyšších nadmořských výškách také jedle bělokora (*Abies alba*) a smrk ztepilý (*Picea abies*). V keřovém patře rostou kromě zmlazujících dřevin stromového patra také líska obecná (*Corylus avellana*), lýkovec jedovatý (*Daphne mezereum*), zimolez černý (*Lonicera nigra*), z. obecný (*L. xylosteum*), bez červený (*Sambucus racemosa*), jeřáb ptačí pravý (*Sorbus aucuparia* subsp. *aucuparia*) aj. Pokryvnost bylinného patra se zpravidla pohybuje mezi 30–60 %, ale může být i nižší. Běžně se v něm vyskytují mezofilní druhy listnatých lesů samorostlík klasnatý (*Actaea spicata*), svěřep Benekenův (*Bromus benekenii*), ostřice chlupatá (*Carex pilosa*), kyčelnice cibulkolistá (*Dentaria bulbifera*), k. devítilistá (*D. enneaphyllos*), kaprad' samec (*Dryopteris filix-mas*), kostřava lesní (*Festuca altissima*), pitulník žlutý (*Galeobdolon luteum* s. lat.), mařinka vonná (*Galium odoratum*), bukovník kapradovitý (*Gymnocarpium dryopteris*), ječmenka evropská (*Hordelymus europaeus*), strdivka jednokvětá (*Melica uniflora*), bažanka vytrvalá (*Mercurialis perennis*), pšeníčko rozkladité (*Milium effusum*), vraní oko čtyřlísté (*Paris quadrifolia*), kokořík přeslenitý (*Polygonatum verticillatum*), věsenka nachová (*Prenanthes purpurea*), krtičník hlíznatý (*Scrophularia nodosa*), starček vejčitý (*Senecio ovatus*), violka lesní (*Viola reichenbachiana*). Mechorosty rostou spíše na padlých kmenech a kamenech. Ohroženy jsou hlavně převodem na jehličnaté kultury v rámci lesnického hospodaření, přezvěřením a následnými škodami na porostech způsobenými zvěří a ruderalizací porostů.

(Zdroj textu: Culek M. a kol., 1996, *Biogeografické členění ČR*, ENIGMA Praha)

3.1.1.1.g) LANDUSE

Mapka č. 6, Zdroj: Národní geoportál INSPIRE - <https://geoportal.gov.cz>)

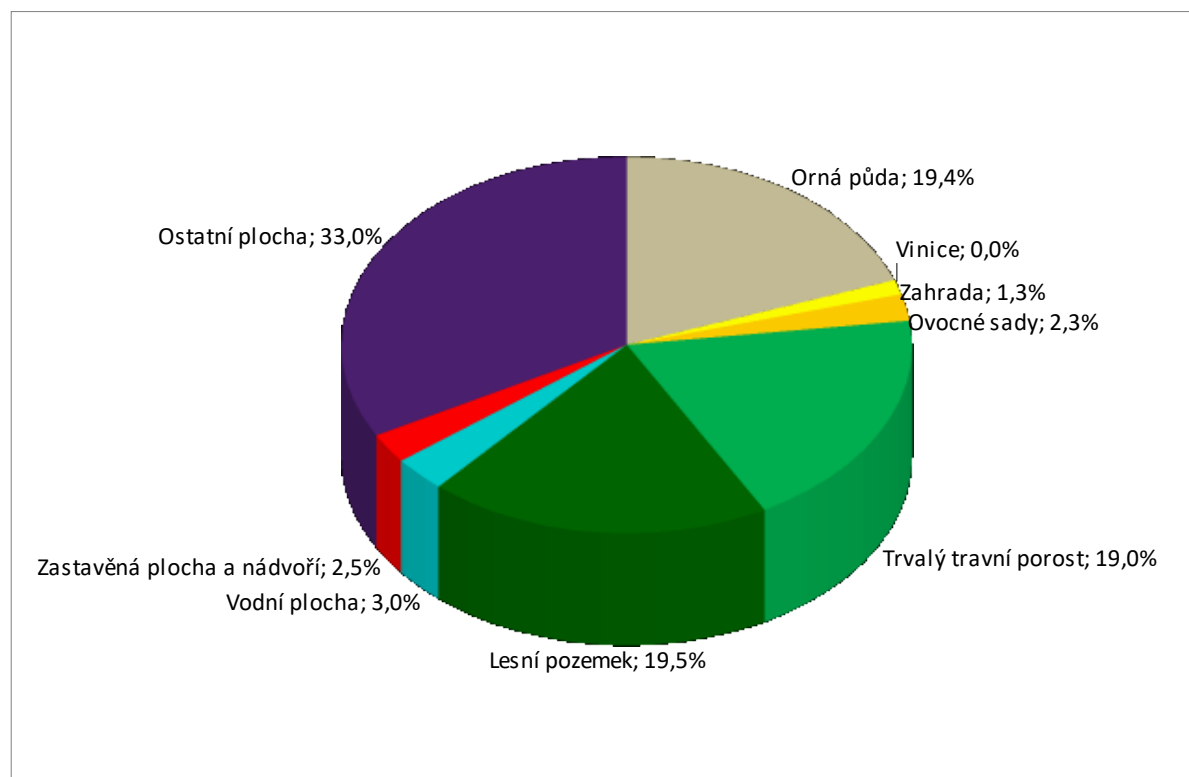
Celková výměra obce Kadaň dle stavu v katastru nemovitostí činí 6 562,3 ha, z čehož 2 754,3 ha (42%) zaujímá zemědělská půda.

Struktura půdního fondu v zájmovém území je poměrně vzácně vyrovnaná. Orná půda, trvalé travní porosty a lesní pozemky jsou v území zastoupeny téměř ve shodné míře (19,4; 19 a 19, 5%). Orná půda se vyskytuje zejména v severní části území, trvalé travní porosty dominují lokalitám jižně od řeky Ohře a lesní pozemky se uplatňují víceméně rovnoměrně na celém území. Nezvykle vysoké je zastoupení ostatních ploch (33%). Tyto plochy se vyskytují zejména na parcelách energetického průmyslu a v post těžebních oblastech, nicméně významně jsou zastoupeny i v zastavěných částech obcí a v okolí vrchu Úhoště.

Konkrétní zastoupení jednotlivých kategorií Land Use dle katastru nemovitostí jsou uvedena v tab. č. 1.

Druh	ha	% ze ZPF	% z celku
Orná půda	1 271	46,1	19,4
Vinice	0	0,0	0,0
Zahrada	84	3,1	1,3
Ovocné sady	152	5,5	2,3
Trvalý travní porost	1 247	45,3	19,0
Lesní pozemek	1 278		19,5
Vodní plocha	199		3,0
Zastavěná plocha a nádvoří	167		2,5
Ostatní plocha	2 165		33,0
Celkem	6 562	100,0	100

Tab.č. 1, Land Use

Graf č. 1, Land Use

3.1.1.2 ÚSES, Ochrana přírody

Díky svému umístění a pestrým přírodním podmínkám je zájmové území velmi cenné také z hlediska ochrany přírody. V severovýchodní části byla sice krajina silně zasažena báňskou činností a původní přírodní prostředí bylo zničeno a nahrazeno rekultivacemi, avšak v současné době již dřeviny vysazené na rekultivovaných plochách dosahují velikosti dospělých a dospívajících jedinců. Začínají se zde tedy tvořit náhradní přírodní společenstva, která mohou být postupně osidlována druhy ze zachovalé okolní přírodní i kulturní krajiny. Právě v nedalekém okolí, v jižní a jihozápadní části zájmového území a ostrůvkovitě i na severu a ve střední části zájmového území se nacházejí velmi cenné přírodní biotopy, které jsou často i několikanásobně chráněny v rámci územní ochrany přírody anebo se zde vyskytují chráněné a vzácné druhy rostlin a živočichů i bez ohledu na zvláště chráněné území.

Z chráněných území, jejichž význam je nadregionální a jsou zařazena do soustavy **NATURA 2000** evropsky významných lokalit, do zájmového území zasahují tyto: **Evropsky významné lokality** Doupovské hory, Kokrháč – Hasištejn, Želinský meandr a Běšický chochol a evropsky významné **Ptačí oblasti** Doupovské hory a těsně za hranicí zájmového území také Nádrž vodního díla Nechanice a Hradiště. V rámci těchto nadregionálně významných území jsou vyhlášena některá maloplošná chráněná území. Jsou to **národní přírodní rezervace** Úhošť, **přírodní rezervace** Běšický chochol, **přírodní památka** Želinský meandr a přírodní památka Kokrháč. V severní části zájmového území, v okolí přírodní památky Kokrháč je také vyhlášen **přírodní park** Údolí Prunéřovského potoka. Níže jsou uvedené základní charakteristiky těchto chráněných území.

Ptačí oblast Doupovské hory

Doupovské hory jsou jedním z významných území České republiky z hlediska výskytu řady zvláště chráněných a ohrožených druhů ptáků. Plochá sopečná hornatina Doupovských hor je jednotný horský celek, který vznikl rozčleněním mohutného třetihorního stratovulkánu. Původní vegetační kryt tohoto území tvořily v minulosti převážně květnaté bučiny, jejichž poměrně rozsáhlé zbytky se zachovaly dodnes, zejména v údolí řeky Ohře a v masivu Pustého zámku. Pro Doupovské hory je v současné době nejtypičtější, a to hlavně v centrální části, mozaika travinobylinných společenstev, porostů keřů a listnatých lesíků, které vznikly sukcesí na opuštěných a neobhospodařovaných bývalých zemědělských pozemcích. Vodní plochy se nacházejí převážně v okrajových

částech oblasti na Radonicku, v okolí Bražce a Ostrova nad Ohří. Území se rozkládá v nadmořské výšce 290-928 metrů. Z celkové rozlohy ptačí oblasti 63 116,7 ha připadá 33 015 ha na Vojenský újezd Hradiště. S omezením vojenské činnosti v některých částech území souvisí zarůstání bezlesí trnitými křovinami. Předmětem ochrany je 11 druhů ptáků - čáp černý (*Ciconia nigra*), včelojed lesní (*Pernis apivorus*), moták pochop (*Circus aeruginosus*), chřástal polní (*Crex crex*), výr velký (*Bubo bubo*), lelek lesní (*Caprimulgus europaeus*), datel černý (*Dryocopus martius*), žluna šedá (*Picus canus*), pěnice vlašská (*Sylvia nisoria*), lejsek malý (*Ficedula parva*) a ťuhák obecný (*Lanius collurio*).

(Zdroj: <http://www.nature.cz/natura2000-design3/sub-text.php?id=6048>)

EVL Hradiště

Vojenský újezd Hradiště je vojenský újezd se 605 obyvateli. Nachází se v okrese Karlovy Vary mezi městy Karlovy Vary, Bochov, Kadaň a Podbořany v Doupovských horách. Má plochu 331,61 km², je tedy největším vojenským újezdem v České republice. Nadmořská výška území se pohybuje kolem 500 až 700 m; nejnižší místo je na silnici na pravém břehu řeky Ohře mezi Velichovem a Vojkovicemi při západní hranici vojenského újezdu, nejvyšším bodem újezdu (a celých Doupovských hor) je vrch Hradiště (934 m) v jeho centrální části. Předmět ochrany a důvody k vyhlášení na jeho území evropsky významné lokality jsou podobné jako u Doupovských hor.

(Zdroj: <http://www.nature.cz/natura2000-design3>)

EVL Kokrháč – Hasištejn

Lokalita představuje v Krušných horách vzácnou dosud relativně zachovalou ukázkou charakteristické lesní vegetace horského údolí. V lokalitě se vyskytuje řada vzácných rostlinných druhů. V lesních porostech se např. vyskytuje jedle bělokorá, což je ve východní části Krušných hor ojedinělý jev. Lokalita zahrnuje reprezentativní ukázkou lesních porostů nižších horských a podhorských poloh. Jedná se tedy převážně o listnaté až smíšené lesy na živinami chudém a kyselém geologickém podloží. Lesní porosty v lokalitě tvoří přirozenou katénu na transektu údolím. Determinačním faktorem je také rozdílná míra insolace severně a jižně orientovaných svahů údolí. Na dně údolí se klikatí úzká linie jasanovo-olšového lužního lesa svazu *Alnion incanae*. Lužní les na svazích přechází v květnaté a acidofilní bučiny. Květnaté bučiny, převážně asociace *Viola reichenbachianae*-

Fagetum, doprovází a navazují na suťové lesy sv. *Tilio-Acerion*, rychle přecházejí s rostoucí nadmořskou výškou v acidofilní bučiny sv. *Luzulo-Fagion*. Jsou také poněkud chudší než lesy stejné jednotky v Doupovských horách, což je důsledek kyselého substrátu. V Pruněrovském údolí jsou navíc zastoupeny i bučiny s jedlí bělokorou (*Abies alba*). Suťové lesy jsou také výrazným rysem bioty Pruněrovského údolí, vyskytují se pod skalními výchozy i prudšími svahy hluboce zaříznutého kaňonu. Porůstají také stabilizované kamenné rozpady. Kombinují se s dubohabrovými porosty (sv. *Carpinion*) a také s květnatými bučinami. V těchto typech lesů se přirozeně vyskytuje smrk ztepilý. Na několika místech se vyskytují mohutné exempláře, staré i 200 let. Četné a různě veliké skalní útvary osidluje řídká vegetace svazu *Asplenion septentrionalis*. Na vrcholu kopce Kukačka (lokalita Kokrháč) se zachovaly ostrůvky reliktních boreokontinentálních borů sv. *Dicrano-Pinion*. Lokalita Kokrháč je známá výskytem populace silně ohrožené a chráněné medvědice lékařské (*Arctostaphylos uva-ursi*) vázané právě na biotopy glaciálně reliktního charakteru. Ze vzácných rostlinných druhů v lokalitě roste také: jeřáb dunajský *Sorbus danubialis*, bledule jarní *Leucojum vernum*, lilie zlatohlávek *Lilium martagon*, lýkovec vonný *Daphne mezereum*, zvonečník černý *Phyteuma nigrum*, violka divotvárná *Viola mirabilis*, jedle bělokorá *Abies alba*. Ze zoologického hlediska je důležitý výskyt některých vzácných druhů ptáků. Z lokality Hasištejn je udávána např. sova pálená, dále pak puštík obecný, budníček menší a strnad obecný. Na Hasištejně je také několik starých štol využívaných netopýry k zimování (ze zjištěných druhů zde pravidelně zimuje: netopýr černý, netopýr vousatý, netopýr ušatý, netopýr velký, netopýr dlouhouchý, netopýr vodní).

(Zdroj: <http://www.nature.cz/natura2000-design3>)

Ptačí oblast Nádrž vodního díla Nechranice

Vodní nádrž na řece Ohří 11 km severozápadně od Žatce a 6 km východně od Kadaně, s 50 m vysokou zemní sypanou hrází, dlouhou v koruně 3280 m. Vodní plocha měří 1338 ha (ptačí oblast 1191,5 ha). Předmětem ochrany je zde husa polní (*Anser fabalis*) a vodní ptáci vyskytující se na zimovišti v počtu vyšším než 20 000. Ornitologický význam Nechranické nádrže je dán velikostí její vodní plochy, jejím položením na tahové cestě vodních ptáků ze severní Evropy za Krušnými horami na kraji Žatecké roviny (dle geomorfologického členění České republiky Mostecká pánev - Žatecko, Lounsko, Radonicko) a navazujícími vhodnými pastevními plochami pro zimující husy polní (*Anser fabalis*). Význam lokality jako takové zastávky a zimoviště vodních ptáků se zvyšuje

každým rokem, což lze dokumentovat výsledky pravidelného sčítání vodních ptáků na tahu a při zimování od roku 1980. Počty ptáků začaly narůstat hlavně od roku 1995. Počty zimujících husí vzrostly za posledních deset let z několika set exemplářů až na 20 000. Zároveň celkový počet zimujících vodních ptáků v prosinci až lednu dosahuje téměř 30 000 ptáků. Přestože Nechranická přehrada je v letní sezóně velmi intenzivně rekreačně využívanou plochou a vyhledávaným rybářským revírem, v období podzimního tahu a zimování je vhodným místem pro vodní ptáky. Je výrazně ovlivňována protékající řekou Ohří a většinou celá její vodní plocha po celou zimu nezamrzá. Žatecko je zároveň územím s velmi málo dny s vyšší sněhovou pokrývkou, takže ozimy na polích, které slouží za potravu zimujícím husám polním, jsou jen málokdy nedostupné. Kladně se projevuje dosud poměrně malé rušení zimujících ptáků.

(Zdroj: <http://www.biomonitoring.cz>)

Národní přírodní rezervace Úhošť

Úhošť je vrch v Doupovských horách a národní přírodní rezervace rozkládající se na tomto vrchu. Ochrana území byla vyhlášena v roce 1974. Rozkládá se zhruba 1,5 až 3 km jihozápadně od města Kadaň. Důvodem je ochrana tabulovitého kopce význačné geologické stavby a přirozených lesních, lesostepních a stepních společenstev na jeho svazích. Hlavním důvodem ochrany jsou lesostepní a stepní ekosystémy na svazích tabulové hory Úhošť. Vyskytuje se zde mnoho chráněných druhů rostlin i vzácných druhů hmyzu. Rezervace reprezentuje typické biocénózy Doupovských hor. Rezervace zarůstá agresivními keři růží, trnek a hlohů. Dalším negativním jevem zůstává šíření vysazené borovice černé (*Pinus nigra*). Asanační zásahy probíhají v posledních letech. Jsou zaměřeny na postupnou likvidaci borovice černé na jižním svahu a odstraňování náletových keřů z cenných stepních a lesostepních ploch. Úhošť je také velmi významná zoologická lokalita. Hnízdí zde výr velký (*Bubo bubo*), vyskytuje se tu ještěrka obecná (*Lacerta agilis*), ještěrka živorodá (*Zootoca vivipara*), slepýš křehký (*Anguis fragilis*), užovka hladká (*Coronella austriaca*), užovka obojková (*Natrix natrix*) a zmije obecná (*Vipera berus*). Můžeme zde nalézt i významné bezobratlé živočichy: oblovka drobná (*Cochlicopa lubricella*) a drobnička (*Pupilla triplicata*).

(Zdroj: <https://cs.wikipedia.org>)

Přírodní rezervace Běšický chochol

Geomorfologicky lokalita spadá do oblasti Žatecké pánve, okrsku Čeradické plošiny (součást geomorfologického celku Mostecké pánve). Z geologického hlediska je tvořena vulkanickými horninami starotřetihorního až novotřetihorního stáří a třetihorními jíly. Hlavními půdními typy v oblasti jsou černozemě modální a karbonátové ze spraší a fluvizemě modální. Podle typu reliéfu je zde krajina plošin a pahorkatin a v těsném sousedství těžební krajina. Vzhledem k vulkanickému původu substrátu jsou zde půdy minerálně bohaté, výživnější a zásaditější, avšak sušší a záhřevnější, což podmiňuje výskyt teplomilnějších a náročnějších rostlinných společenstev. Reliéf určuje především dvojice vrchů (Běšický chochol - 350 m n. m., Čachovický vrch - 313 m n. m.) nad severními břehy Nechranické přehrady. Rostlinný pokryv lze charakterizovat jako komplex teplomilných lesních společenstev a stepních trávníků s typickou květenou. Podle rekonstrukčního uspořádání přirozené vegetace pokrývaly území lokality šípákové doubravy a skalní lesostepi (*Eu-Quercion pubescentis*), subxerofilní doubravy (*Potentillo-Quercetum*) a dubo-habrové háje (*Carpinion betuli*). V současné době vrchol Běšického chocholu pokrývá teplomilná (šípáková) doubrava, klasifikovaná jako mozaika perialpidské bazifilní teplomilné doubravy a suchých bylinných lemů. Na jižní straně se nachází stepní loučka. Fragmenty pestrých suchomilných trávníků jsou dále zachovány na úpatí západní stráně. Fragmenty doubrav jsou zachovány i SV a VSV od Běšického chocholu. Na severním svahu a na stráních a plošinách SV směrem se v minulosti rozkládala drobná políčka, louky a pastviny. Zajímavou květenou hostí i návrší Skřivánek (SV od Běšického chocholu). Dále k východu se nacházejí teplomilné doubravy s pestrým bylinným podrostem. Botanicky cenné jsou zejména lesní světliny a lemy na exponovaných místech. Ze vzácných nebo chráněných stepních a lemových druhů rostlina lze jmenovat např. trýzel rozkladitý (*Erysimum repandum*), hrachor trávolistý (*Lathyrus nissolia*). Z hojného počtu význačných druhů bezobratlých živočichů lze uvést zejména výskyt roháče obecného (***Lucanus cervus***), krasce ***Cylindromorphus bifrons***, lejnožrouta ***Onthophagus vacca***, modráska hnědoskvrnného (***Polyommatus daphnis***), ostruháčka kapinického (***Satyrium acaciae***), saranče černotečné (***Stenobothrus nigromaculatus***), mravence ***Lasius reginae***, či pavouka skálovky brýlové (***Drassyllus pumilus***). Z dalších druhů živočichů lze jmenovat ještěrku zelenou (***Lacerta viridis***), strnada lučního (***Miliaria calandra***) a další.

(Zdroj: <https://www.chomutov-mesto.cz/cz/prirodni-rezervace-besicky-chochol>)

Přírodní památka Želinský meandr

Želinský meandr je přírodní památka ev. č. 1534 rozkládající se východně od města Kadaň. Předmětem ochrany je údolí řeky Ohře. Celková plocha přírodní památky činí 185,9 ha, přičemž plocha koryta vodního toku činí 85,2 ha. Řeka je hluboce zaříznutá v údolí, kde vytvořila tzv. skalnatý meandr, který tak představuje poslední ukázkou původního charakteru řeky ve svém středním toku. V celém údolí je mimořádná druhová rozmanitost vlivem výrazně rozdílnému působení různých ekologických faktorů. Vyskytují se zde různá přírodní stanoviště např. bahnité břehy řeky, evropská suchá vřesoviště, kontinentální opadavé křoviny atd., které obývá celá řada zvláště chráněných nebo ohrožených druhů živočichů a rostlin. Vzhledem k rozmanitosti ekosystémů je druhová pestrost zde velmi bohatá. Vyskytují se zde např. jestřáb lesní (*Accipiter gentilis*), kormorán velký (*Phalacrocorax carbo*), ledňáček říční (*Alcedo atthis*), moták pochop (*Circus aeruginosus*), včelojed lesní (*Pernis apivorus*), vydra říční (*Lutra lutra*), skokan skřehotavý (*Pelophylax ridibundus*), užovka podplamatá (*Natrix tessellata*). Předmětem ochrany jsou také druhy ještěrka zelená (*Lacerta viridis*), přástevník maňinkový (*Watsonarctia casta*) a okáč metlicový (*Hipparchie semele*).

Přírodní park Údolí Pruněrovského potoka

Údolí Pruněrovského potoka je přírodní park v Krušných horách v okrese Chomutov. Chrání hluboce zaříznuté údolí Pruněrovského potoka s prudkými svahy a četnými rulovými výchozy. Chráněné území vymezují přibližně vesnice Nová Ves, Místo, Nová Víška, Volyně a město Výsluní. Přibližně v polovině vzdálenosti mezi turistickými rozcestníky Pod Celnou a Úbočí se do Pruněrovského potoka vlévá drobný bezejmenný přítok, na kterém se nachází nejvyšší vodopád Krušných hor – asi 25 m vysoký Kýšovický vodopád. Na území přírodního parku se nacházejí dvě maloplošná zvláště chráněná území: přírodní památka Kokrháč a přírodní památka Lokalita břízy ojcovské u Volyně (pouze jedna ze dvou částí). Uvnitř přírodního parku rostou památné stromy: Hasištejnská lípa, Horní a dolní úbočský smrk, Smrky u Pruněrovského potoka, Javor u Volyně

3.1.1.3 Kulturně historický vývoj města

KADAŇ: VEŘEJNÝ PROSTOR – ZELENĚ

Městská krajina v napětí mezi tradicí a modernitou, zapomenutím a objevováním

Petr Hlaváček, Michal Fišer

Pokud se podíváme na vedutu královského města Kadaně od Jana Willenberga, kterou tento slezský grafik a kreslíř vytvořil v roce 1602, bude naše reflexe pozdně středověkých a raně novověkých představ o architektonicko-urbanistickém kontextu jasná: městská aglomerace je, a to včetně svých předměstí, uzavřena složitým systémem hradeb, přičemž dominantní interakci s přírodou zde reprezentuje řeka Ohře. Kadaň je obklopena několika horami, které byly měšťany využívány hospodářsky, aneb – jak sám Willenberg uvádí v textu na své vedutě – město tehdy leželo „mezi vinicemi a chmelnicemi“.

Historický příběh města Kadaně, jehož areál je součástí tzv. české oikumeny a je tudíž osídlen po tisíciletí, byl tak vlastně určován neustálým napětím mezi městem a okolní přírodou, která se během staletí proměňovala v kulturní krajinu. Zároveň je třeba zdůraznit, že protiklad mezi soukromým a veřejným prostorem hluboko do 19. století a vlastně až do poloviny 20. století vlastně ještě neexistoval, v pravém slova smyslu se rodí pozvolna až v rámci dalekosáhlé „modernizace“ (středo)evropských společností, spojené zejména s industrializací, vznikem občanské, společenské a politické angažovanosti, čili s moderním státem. Do té doby byly privátní a veřejná sféra spojenými nádobami. Jinak řečeno: společenská dimenze života se automaticky přelévala ze soukromého domu na ulici či náměstí a naopak.

Úplně stejně to pak platí i pro Kadaň, která se někdy před polovinou 13. století stala svobodným královským městem, přičemž její význam rostl nejen v rámci severozápadních Čech, ale i celého Českého království. I v Kadani vzniklo v průběhu středověku a raného novověku hned několik veřejných prostorů, obecně označovaných jako „náměstí“, což byla místa, kam se soustřeďoval takřka celý veřejný život městské komunity, ať už šlo o záležitosti politické, vojenské, ekonomické, náboženské a kulturní, včetně různých konfliktních situací. V nejstarších dobách bývaly v Kadani tři náměstí. Kromě toho hlavního, označovaného jako Tržní náměstí (dnes Mírové), to byly ještě Soumarské tržiště (později

Vlašské náměstí) na Špitálském předměstí (dnes zbořeno) a Dobytčí trh na tzv. Novém Městě (dnes součást Josefského/Studentského náměstí).

Je třeba si uvědomit, že ve středoevropských městech typu Kadaně něco jako „veřejná zeleň“ až do počátku 19. století neexistuje. Za zásadní impuls ke vzniku veřejné zeleně, tj. parků, sadů, alejí či ozeleňování náměstí apod. můžeme považovat prosazení se jakéhosi osvícensko-romantického ideového amalgámu v prostředí městských elit. Pro Kadaň byla v tomto ohledu iniciační událostí návštěva nejvyššího purkrabího Českého království hraběte Karla Chotka z Chotkova a Vojnína v roce 1831. To on inspiroval kadaňské měšťany k založení tzv. Okrašlovacího výboru (od roku 1879 řádný spolek), jenž se pak soustředil na asanaci městského opevnění a sadové úpravy v různých částech města. Veřejnosti se od poloviny 19. století stále více otvíraly i zdejší klášterní zahrady, a to Alžbětinská zahrada, neboť při klášteře fungoval od roku 1853 sirotčinec, a podobně i Františkánská zahrada.

Skutečně zakladatelskou osobností rozvoje veřejné zeleně v Kadani byl zdejší osvícený starosta Peter Prinzl (†1880), z jehož podnětu vznikl roku 1852 tzv. Klášterní park. Jeho horní část propojovala tzv. Klášterní alejí a další parkovou úpravou vlastní město s františkánským klášterem Čtrnácti sv. Pomocníků; dolní část pak zahrnovala svažité a skalnaté území od kláštera k Ohři a po levém břehu zpět do města (zárodek promenády na nábřeží).

Další park se záhy začal rodit před zbořenou Pruněřovskou bránou. Kadaňský rodák Josef Wilhelm Löschner (†1888), významný lékař, balneolog a rektor Karlo-Ferdinandovy univerzity v Praze, daroval roku 1869 městu pozemky i finance ke zřízení parku, a to na místě, které již roku 1842 neslo hrdý název Gymnaziální náměstí a bylo tudíž jedním z nových veřejných prostorů vznikajících mimo hradby města. Nový park byl pak otevřen v roce 1878 a dostal jméno Löschnerovy sady, resp. Löschnerovo náměstí, neboť šlo o parkově upravené náměstí. S podobnými úmysly začalo město od roku 1871 vykupovat domy a pozemky před Svatou bránou na tzv. Novém Městě – parkově upravený prostor, od roku 1873 označovaný jako Gymnaziální náměstí, byl již v roce 1881 přejmenován na Josefské náměstí (roku 1882 pak instalována socha císaře Josefa II.).

A v Kadani následovaly i další urbanisticko-krajinářské zásahy. Roku 1880 se začalo s úpravou nábřeží u nově postaveného Mostu Františka Josefa I. přes Ohři a směrem k Bystřickému můstku byla vysázena nová akátová alej; nové stromořadí tehdy bylo vysázeno i kolem nábřeží říčky Bystřice (čili Pruněřovského potoka). Další alej pak spojovala město s dolní částí tzv. Klášterního parku pod františkánským klášterem Čtrnácti sv. Pomocníků.

Svébytnou sadovou úpravu získal i v roce 1883 nově založený centrální hřbitov rozkládající se teď směrem ke Zlaté hoře.

A právě v osmdesátých letech 19. století se v okruhu gymnaziálních profesorů Moritze Plahla a Wendelina Schmidta zrodil projekt, jehož cílem byla parková kultivace onoho věnce hor a kopců kolem Kadaně, počínaje Svatou horou a Prostředním vrchem. Parkové úpravy na Prostředním vrchu (občas označovaném též jako Liliový vrch, což byla zkomolenina ze staršího „Lining“ a „Linienberg“) započaly v roce 1895. Fenomén kadaňského „Sedmihoří“, tedy hor obklopujících a tím i vymezujících městskou aglomeraci a její možný rozvoj, významně rezonoval od doby kolem roku 1900. Tehdy byly například na Svaté hoře objeveny kosti mamuta, a tak se hned objevila interpretace, že ona kopci chráněná oblast budoucí Kadaně byla v šerém dávnověku tábořištěm lovců mamutů. Pro kadaňského vlastivědce Franze Josefa Stocklöwa byla Kadaň prostě „město sedmi hor“, což byly její „mohutní strážci“, chránící ji před nečasem a nepohodou.

Souběžně běžel i projekt nového parku před novou budovou měšťanské školy (dnes gymnázium), kde na místě zrušeného hřbitova u kostela sv. Anny a v návaznosti na Löschnerovo náměstí vznikly v letech 1892 až 1893 Schmeykalovy sady.

Ani tím se však proces „vznikání“ veřejné zeleně v Kadani zdaleka neuzavřel. V roce 1904 byl na Svaté hoře postaven vyhlídkový altán v antikizujícím slohu, čímž byla završena její přeměna na velkolepý příměstský park. Už v roce 1905 vyhlásilo město pro pozemky na úpatí Svaté hory stavební uzávěru, neboť ty měly sloužit k rozšiřování parkových úprav a tudíž k rekreaci obyvatelstva. V zárodku zde byl tak odmítnut projekt, vybudovat v této exkluzivní lokalitě novou vilovou čtvrť. Naopak, na rovinném prostoru pod Svatou horou směrem k horní části tzv. Klášterního parku (dnes mezi ul. Jana Švermy a sídl. Budovatelů), tam, kde již dřív vzniklo několik promenádních cest, měla vzniknout další „zelená oáza“. Podle instrukcí Dr. Theodora Bernharta, městského zahradního inspektora z Karlových Varů, jenž Kadaň v roce 1911 navštívil, se zde od roku 1912 začalo se zřizováním tzv. Trägerových sadů (dnes tvoří společně s Klášterním parkem jediný celek, totiž Smetanovy sady). Pokračovala také úprava nábřeží u řeky Ohře a například k roku 1912 je doloženo dětské hřiště v kaštaně Pod Zámeckou baštou (ul. Říční směrem k restaurantu Střelnice).

Fenomén veřejné (a stejně i privátní) zeleně se zásadně uplatňoval i při zakládání kadaňských vilových čtvrtí. Od roku 1881 se rodila nová vilová zástavba na tzv. Pruněřovském předměstí, jehož osou byla tehdejší Nádražní třída (dnes Kpt. Jaroše). Od poloviny osmdesátých let 19. století pak postupně vzniká i tzv. Zahradní Město směrem k františkánskému klášteru, kde výstavba vrcholí ve třicátých letech 20. století v tehdejší

Gollově ulici (dnes T. G. Masaryka). Mezi Svatou horou a Pruněrovským předměstím pak ještě ve dvacátých a třicátých letech vznikla tzv. Svatovojtěšská čtvrť s vilami uprostřed zahrad. Větší soukromé zahrady vznikly tehdy i v Kostelním Dvoře („Villa Eben“) nebo v Kadaňské Jeseni naproti Ehmigově usedlosti.

Můžeme ovšem konstatovat, že do roku 1918, resp. 1938 byl systém veřejné zeleně v Kadani v podstatě finalizován a v následných letech pak již šlo především o jeho adekvátní údržbu, což se nedařilo vždy ani za pozdního Rakouska-Uherska nebo prvorepublikového Československa.

Období tzv. třetí republiky (1945–1948) s její poněkud invalidní demokracií, a ještě více pak období totalitního komunismu, kdy bylo Československo součástí sovětsko-ruského impéria, představuje v dějinách veřejného prostoru a tudíž i zeleně jasnou stagnaci – pokud neexistovala skutečná veřejnost, nemohl se uplatnit ani fenomén veřejného prostoru. Kadaň, která i se svým okolím byla stržena do víru brutální industrializace, však byla tu a tam „obdařena“ tehdejšími plánovači alespoň povinným náznakem zřizování veřejných či zelených lokalit. V šedesátých letech 20. století zbudované sídliště Lučany („B“) přece jen vznikalo podle kvalitní urbanistické koncepce, takže v prostoru před někdejší komplexem domu služeb (tehdy s restaurantem Slovan) bylo vyměřeno jakési náměstí s kašnou – jeho „neúdržba“ a později i vytěsnění jakéhokoliv smysluplného veřejného využití, znamenaly ovšem neproměněnou šanci.

Podobně na konci sedmdesátých let 20. století vzniklo mezi kinem Hvězda (tehdy Rudá hvězda), domem služeb a restaurantem Rozkvět skutečné náměstí se sousoším „socialistické rodiny“, které se mělo stát jakýmsi novým centrem nejen sídliště 1. máje („E“), ale vlastně celé nové „socialistické Kadaně“. I tento záměr zůstal vlastně nenaplněn – nejen že náměstí nedostalo ani jméno, ani jeho veřejná funkce nemohla být v časech „bez veřejnosti“ a s organizovanými manifestacemi vůbec realizována.

Za výraz černého svědomí představitelů důlně-energetického molocho, který systematicky likvidoval okolí Kadaně, můžeme považovat vznik tzv. ozeleňovacího pásu města, jenž měl městskou aglomeraci alespoň opticky oddělovat od blížících se dolů. Tak na počátku osmdesátých let 20. století by dobudován tzv. Lesopark (dnes Rooseveltovy sady), což byl sice velkolepý počín, který však svou realizací zůstal v půli cesty.

Teprve od roku 1989/1990, kdy byly také v Kadani obnoveny nejen samospráva a s ní i demokratický étos, ale znovu a bolestně se začalo rodit zdejší občanské (sebe)vědomí, můžeme hovořit o diskusi nad koncepcí veřejného prostoru a zeleně v Kadani, přičemž v

mnohém se úspěšně navázalo i na impulsy z konce 19. a počátku 20. století. Ať už šlo o realizaci rozsáhlých projektů typu Nábřeží Maxipsa Fíka, nebo uzdravování zdejší historické paměti prostřednictvím obnovy nebo změny názvů některých veřejných prostranství, tj. ulic či náměstí.

Regenerace kadaňského nábřeží představuje jeden z významných českých pilotních projektů znovu-vedení řeky do obrazu města. Dříve okrajové nehostinné části města zde byly proměněny v živá veřejná prostranství těžící ze své polohy v těsném sousedství historického jádra a navazující nedotčené krajiny zároveň. Pro Kadaň bylo prostřednictvím obnoveného nábřeží neméně významným impulsem napojení na síť měkkých dopravních systémů (cyklo, pěší, voda). K těsnějšímu propojení s městským jádrem by přispělo dokončení úseku v okolí Weisskopfova mlýna. Nábřeží tvoří součást – základnu potenciální okružní trasy po kadaňském „Sedmihoří“ s nástupními body pod františkánským klášterem a na Špitálském předměstí.

APPENDIX: „OPOMÍJENÁ“ VĚŘEJNÁ/ZELENÁ PROSTRANSTVÍ V KADANI

1/ ŠPITÁLSKÉ PŘEDMĚSTÍ

PROLUKY (ul. Na Příkopě / Žatecká / Říční / Koželužská)

Volné plochy (louky) vzniklé asanací části Špitálského předměstí a zatrubněním potoka (říčky) Bystřice (Pruněrovský potok) v průběhu 60. a 70. let 20. století, na třech místech vystavěny garáže. V polovině sedmdesátých let byly v ul. Koželužská vystavěny panelové domy (později i v Sukově ulici) – celkové narušení urbanisticko-architektonického organismu; nedávno vzniklo několik návrhu na řešení prostoru (ČVUT / Šépka). Pozoruhodným krajinným prvkem je tzv. Špitálská skála v ul. Na Příkopě – dříve zde stál předměstský statek, dnes jsou zde garáže (místo zajímavých výhledů na Špitálské předměstí).

Předpoklady vývoje: Území prvořadého významu pro ikonický obraz města vyžaduje promyšlený přístup k zacelení jizvy po násilném asanačním zásahu. Výše zmíněné studentské práce ověřili možnosti revitalizace území a vytvářejí podklad pro definování

struktury území při podrobnějším zohlednění limitujících podmínek území (např. zachované pozůstatky původní zástavby) a aktuální společenské poptávky. Doporučením je navázat na jeho historický význam životodárného podhoubí, učinit území opět plnohodnotnou a vitální částí města.

KRVAVÁ SKÁLA (Skalní ul.)

Rulový skalní útvar na levém břehu Ohře u silničního mostu situovaný pod Skalní ulicí, na kterém je vztyčeno torzo předměstské hradby z roku 1618 chránící část Špitálského předměstí. Pomístní název „Krvavá skála“ vznikl v průběhu třicetileté války (1618–1648). Krvavá skála představuje nástupiště do tzv. Želinského meandru se zanedbanou nábřežní (přírodní) promenádou mířící pod kamennými viničními terasami ze 14. až 17. století do prostoru zvaném „V Příboji“ pod předměstskou čtvrtí Vinohrady.

Předpoklady vývoje: Jedinečné přírodní podmínky zahloubeného koryta Ohře nabízejí pokračování pěší trasy z města směrem k Želinskému meandru v „měkké přírodní variantě“ s vhodným okruhováním přes vznikající **čtvrť** Vinohrady. Tematickým stimulem může být pěstování vinné révy na jižních svazích.

ZÁMOSTÍ (ul. Pokutická)

Shluk domů na pravém břehu Ohře za silničním mostem, od 16. století zahrnut do tzv. Mostní čtvrti, která byla součástí Špitálského předměstí; křižovatka historické Žatecké (Pražské), Pokutické a Želinské cesty. Na plánech města z 19. století je zde lokalizováno takřka deset domů, včetně cihelny a jatek. Prostor představuje důležitý přístup do města s výhledem na historické panorama, kterým dnes prochází i významná cyklostezka. V centru prostoru je dnes asfaltová plocha sloužící jako parkoviště, na něj je napojena asfaltová cesta do Kadaňské Jeseně, jež je dnes místní částí Kadaně s novou výstavbou. Cesta lemují zahrádkářskou oblast se starým prameništěm a vodárnou.

PÍSEČNÁ HLAVA (říční ostrov)

Unikátní lokalita při soutoku Ohře a Bystřice, historická část Špitálského předměstí, dnes v majetku Povodí Ohře. Původně historický majetek města Kadaně (do r. 1945). Úsek řeky Ohře mezi ostrovem (snad přírodním, nebo uměle vytvořeným již ve středověku) a levým břehem sloužil až do roku 1962 jako mlýnský náhon pro tzv. Steinkopfvův mlýn (čp. 283, aktuálně v rekonstrukci). Název Písečná hlava odkazuje na těžbu písečných náplav na

ostrově pro městské účely (doloženo ještě v meziválečném období). Ostrov býval s levým břehem propojen dvěma lávkami – jedna byla nahrazena betonovým mostkem, druhá (pod dnešním silničním mostem) je stržena a nebyla obnovena. Ostrov je opředen řadou pověstí (vodník, divoženka Violanta, poprava údajných čarodějnic utopením) a dodnes si zachoval specifický genius loci. Současný majitel ostrov však uzavřel a oddělil jej tak od vlastního města.

Předpoklady vývoje: Mimořádná pozice nabízí alternativní propojení Nábřeží Maxipsa Fíka s pokračováním trasy k Želinskému meandru.

SVATOJÁNSKÁ ULIČKA (ul. Říční / napojení na Nábřeží MF)

Starobylá dlážděná ulička mezi kostelem Stětí sv. Jana Křtitele a domem U Ještěřice Orgy (čp. 287) představuje jeden z klíčových přístupů na Nábřeží Maxipsa Fíka; vlevo od jejího ústí je však nábřeží směrem k ostrovu Písečná hlava dosud velmi zanedbáno, navíc sousedí s chátrajícím Starým špitálem (čp. 284/285), který by se měl brzy rekonstruovat, stejně jako sousední Steinkopfvův mlýn (čp. 283).

ŠPITÁLSKÁ BAŠTA (hradby v Říční ul.)

Gotická půlkulatá hradební bašta vznikla již na přelomu 13. a 14. století jako nejdůležitější část městské fortifikace mezi Kadaňským hradem a někdejší Žateckou bránou, koncem 15. století sloužila jako jedna z městských šatlav, od 19. století sloužila hospodářským účelům. Rekonstrukcí prošla roku 1940, výrazně a poněkud necitlivě též v 80. letech 20. století. Uvnitř bašty a v jejích základech se nachází velký rulový balvan.

Předpoklady vývoje: Korunu Špitálské bašty (název má od Špitálského předměstí) zdobí pískovcová socha „Dvěře do nebe“, kterou v roce 2000 vytvořil japonský sochař Yoshikazu Ikeda. Bašta, která je součástí promenády po hradebním parkánu, by se mohla stát spojnicí s tzv. Podhradím a navazujícím Nábřežím Maxipsa Fíka, například prostřednictvím vnitřního (uzamykatelného) ocelové schodiště apod. (aktuálně řeší Uhlík & spol.).

ZAHRADA ALŽBĚTINSKÉHO KLÁŠTERA (ul. Rokelská & Věžní)

Kláštevní zahrada vznikla souběžně s alžbětinským klášterem sv. Rodiny v letech 1748 až 1755 jakožto hospodářské zázemí řeholní komunity. Tvořena je kopcem se skalním útvarem vypínajícím se nad údolím Špitálského předměstí. Od roku 1465 je pro kopec

doložen název Ruhelsberg, později Riebelsberg, česky se zde říkalo „Na Kopečku“. V letech 1465 až 1723 se tu každoročně konala svatodušní slavnost „Střelba ku ptáku“, na svazích též býval vinohrad. Na vrcholku byla roku 1893 vystavěna novogotická kaple sv. Josefa, u níž se nalézají malý hřbitůvek a budova márnice. Zahrada, v níž je dnes kdesi ukryt i pramen sv. Adalricha, bývala též využívána pro rekreaci ženských pacientek z alžbětinské nemocnice a pro hry dětí z nedalekého sirotčince (dnes Domov pro seniory Kadaň). Současné (cihlové) ohrazení zahrady vzniklo v 70. letech 20. století, přičemž jeho součástí na několika místech i kamenné torzo někdejší předměstské hradby z 15. až 16. století. Mezi touto zdí a panelovými domy ve Věžní ulici vede neudržovaná pěšina s nádhernými výhledy na panorama Starého Města.

2/ KAOLINKA

NÁDRAŽÍ KADAŇ PŘEDMĚSTÍ (ul. Věžní)

Nejmenší kadaňské nádraží, jediná ze tří kadaňských železničních stanic s dochovanou historickou budovou, vzniklo roku 1903. Od roku 2006 je tzv. koncovou stanicí, neboť České dráhy omezily provoz ve směru na Vilémov u Kadaně a Radonice u Kadaně; kromě lokálky ze stanice Kadaň-Pruněrov tudy projíždějí sezónní (zážitkové) vlaky. U nádraží je zanedbaná zahrada s poničeným oplocením, též nástupiště s travnatou loukou. V sousedství je zastávka MHD a Domov pro seniory Kadaň.

PARK PŘED VSTUPEM DO KERAMICKÝCH ZÁVODŮ (ul. Věžní / Polní)

Někdy v 70. letech 20. století vznikl za kolejištěm úpravou terénu malý parčík před vstupem do keramických závodů (a poblíž nádraží Kadaň předměstí), v němž bývala též lavička a telefonní budka; bezprostředně na něj navazuje maličká zahrádkářská oblast s asi třemi zahradami.

Předpoklady vývoje: Prostor v této poněkud industriální části města by si zasloužil citlivou rehabilitaci. Nástupní bod k poměrně rozlehlému území browfieldu po těžbě kaolinu a vývojově stagnujícími plochami.

KŘÍŽOVATKA KAOLINKA / VINOHRADY (ul. Žitná, Jitřní, Červeného kříže)

Křižovatka ulic vznikla v meziválečných časech na tehdejší periferii města poblíž tzv. Hovorkova statku, odkud pokračovala cesta k Městské vodní elektrárně v tzv. Želinském meandru. Dnes je v okolí křižovatky shluk garáží. Jedná se přitom o důležitou přechodovou lokalitu mezi okrajem čtvrti Kaolinka a nově vzniklou čtvrtí Vinohrady, jejíž výstavba je datována od počátku 21. století. Ona „křižovatka“ je tak vlastně zanedbaným veřejným prostorem, kterých se právě v této části města nedostává. Zasloužil by si proto promyšlenou rehabilitaci.

PARK NA SPRAVEDLNOSTI (ul. Polní / Ječná)

Prostor mezi někdejší Prahelskou a Žateckou silnicí byl ve středověku a raném novověku již vně Špitálského předměstí a jeho opevnění. V místě dnešního parčíku stála až do roku 1789 zděná šibenice, po jejímž zboření tu zůstaly mohutné kameny. V době tzv. Sudetské župy zde byly v letech 1943 až 1945 vybudovány protiletectvé kryty, které se dochovaly do dnešních časů. Později tu vznikl park (s hřištěm), jenž byl roku 1975 oficiálně pojmenován jako Park československo-sovětského přátelství, ovšem název samozřejmě nikdo neužíval.

CENTRÁLNÍ HŘBITOV (ul. Hřbitovní)

Tento nový kadaňský hřbitov byl založen v roce 1883 s tradiční parkovou úpravou; v poslední době byl tento veřejný prostor poněkud kultivován (rekonstrukce cest), přesto by si zasloužil větší pozornost – ať už v novém řešení přístupových cest, resp. vchodů (celkem 4), nebo revitalizací staré hřbitovní aleje vedoucí od centrálního vchodu, či též celé ul. Hřbitovní s chodníkem.

KAOLINOVÉ ZÁVODY / „PŘÍRODNÍ“ PARK (mezi ul. Hřbitovní, Věžní, Obránců míru, Ovesná)

V prostoru mezi svrchu uvedenými ulicemi se začal koncem 19. století těžit kaolin bezprostředně zpracováváný v sousední dodnes fungující továrně založené roku 1885. Snad již v 16. až 17. století se zde v místě zvaném Na Kobylinci nalézal židovský hřbitov. Novodobý židovský hřbitov zde byl pak zřízen roku 1884, poničen byl v letech 1938 až 1945, v poválečných časech pak zrušen zcela. Někdy v 70. letech 20. století vznikla v oblasti tohoto již neužívaného dobývacího prostoru s kaolinovým jezírkiem a stromovím i zahrádkářská oblast, dnes již opuštěná. Prostor se jaksí samospádem proměnil ve specifický přírodní park s industriálními prvky a vlastně představuje zelený rezervoár pro možný

budoucí předměstský park. Hodnota území může ještě vzrůst v blízké budoucnosti (třeba za 15 až 20 let), pokud by došlo k opuštění průmyslového areálu.

Předpoklady vývoje: V případě ústupu průmyslové výroby se jedná o významné rozvojové území pro obytné a související účely. Regenerované území může znamenat velký impuls pro celý východní segment města odděleného železniční tratí obsahujícího čtvrť přestavěných kasáren a navazujících Vinohrad. Východní nástupní pata do kadaňského „Sedmohoří“.

3/ STARÉ MĚSTO

PARKÁNY / KATŮV PLÁCEK

Unikátní architektonicko-urbanistický komplex obepínající ve formě městského opevnění Staré Město kadaňské (aktuálně řeší architekt Uhlík & spol.).

Předpoklady vývoje: Propojená spleť komorních městských prostorů v rámci historického jádra nabízí alternativu k rozlehlému kamennému náměstí či po většině bezútěšným prostorům asanovaných předměstí vně hradebního okruhu. Široké možnosti uplatnění zeleně např. formou městských parkánových zahrad vhodných pro intenzivní způsoby péče (květnice, rosarium, fíkovna atd.).

PARK POD ZÁMECKOU BAŠTOU (Říční ul.)

Za domem čp. 136 v Tyršově ulici leží tzv. Zámecká bašta užívaná jako obytný prostor, pod níž se nachází svahovitý parčík se starobylými jírovci. V prostoru se též nachází balvany nazývané „Ženich a nevěsta“, k nimž se váže několik pověstí. Prostor byl parkově upraven snad již v 70. letech 19. století, k roku 1912 je zde doloženo dětské hřiště. V 70. letech 20. století došlo v rámci opravy městských hradeb k úpravám – svah byl zpevněn dvěma kamennými zídkami, v parčíku byly osazeny lavičky. Nedávno byly rekonstruovány schody začínající v Říční ulici, resp. poblíž Nábřeží Maxipsa Fíka.

HRADNÍ NÁDVOŘÍ (ul. Tyršova, čp. 567)

Starobylý Kadaňský hrad, založený v polovině 13. století, je výraznou dominantou Starého města a netřeba je význam více zdůrazňovat. Jeho centrem, které je veřejně přístupné, je hradní nádvoří, které si zasluhuje větší pozornost (předláždění, zeleň, výtvarné prvky, např. lavička Václava Havla – prezident na Kadaňském hradě v roce 1990 obědval).

GYMNAZIÁLNÍ NÁMĚSTÍ (ul. Komenského)

Prostor před hlavním vchodem dnešní Střední průmyslové školy stavební (někdejší gymnázium postaveným v letech 1872 až 1873) nesl až do roku 1945. Společně s Josefským (dnes Studentským) a Löschnerovým náměstím vytvářel tak systém veřejných prostranství s parkovou úpravou, přičemž ona posledně uvedená byla v nedávných letech rekonstruována. Úprava prostoru někdejšího Gymnaziálního náměstí by tak představovala pokračování rehabilitace těchto veřejných prostranství obepínajících Staré Město kadaňské. Dnes je totiž prostor opatřen nevhodnou dlažbou, zastíněn nesystematicky vysazenými dřevinami a dekorován „pokusem“ o zřízení růžové zahrady.

KOSTELNÍ DVŮR (ul. Pokutická)

Od středověku shluk dvorů a dalších staveb na pravém břehu Ohře představující jakési svérázné předměstí. Od dnešní Čechovy ulice (dříve Vodní) vedl přes Ohři ke Kostelnímu dvoru až do 16. století dřevěný most, který byl důležitým komunikačním prvkem ve směru na Žatec a Prahu. Na fotografiích z první poloviny zde vidíme nejméně šest budov, z nichž většina podlela rozsáhlé demolici. Dominantou dnešního Kostelního Dvora je někdejší „Villa Eben“ (čp. 826) z roku 1925, kolem níž býval i malý privátní park s cestičkami. Až do 50. let 20. století byl Kostelní Dvůr spojen s levobřežní Kadaní přívozem. Od Kostelního Dvora směrem k tzv. Kadaňskému stupni vede po břehu neudržovaná pěšina. Kostelní Dvůr, obklíčený dnes zejména zahrádkářskou oblastí, představuje jakési mentální ghetto, „neveřejný prostor“ oddělený od vlastního města, ačkoliv potenciál je zde velký (lávka směrem k městskému centru, nábřežní promenáda přírodního charakteru etc.).

4/ SEDLECKÉ PŘEDMĚSTÍ + NOVÉ MĚSTO + ZAHRADNÍ VILOVÁ ČTVRŤ

KŘIŽOVATKA (ul. V. Havla + Havlíčkova)

Zajímavý prostor, jakési malé náměstíčko, se nalézá na křížení ulici Václava Havla a Havlíčkovy, k nimž přiléhá ještě zelená plocha směrem k Máchově ulici. Tato část města, nazývaná Zahradní Město nebo Zahradní vilová čtvrť, postrádá svůj centrální veřejný prostor, který však samovolně vznikl právě zde. Až do 90. let tu navíc fungovala prodejna

potravin (čp. 1090), naopak před nedávným časem zde došlo k rekonstrukci silnic a zřízení nových parkovacích míst.

ALEJ WENDELINA SCHMIDTA (ul. Pionýrů)

Z dnešní ulice Pionýrů vede podél Základní školy Rudolfa Koblíce (čp. 1102) zanedbaná cesta ve svahu Svaté hory, která byla zhruba kolem roku 1900 osázena tzv. Alejí Wendelina Schmidta, zdejšího gymnaziálního profesora a aktivisty v oblasti veřejné městské zeleně. Alej, resp. cesta byla pak protažena až na okraj Smetanových sadů, kde je dnes nahrazena silnicí lemující sídliště Budovatelů. Vlastně jde o zapomenutou, ovšem dříve důležitou cestu pro pěší, která spojovala tzv. Nové Město před Svatou branou s parkem a zároveň vytvářela exkluzivní přístup do parkově upraveného prostoru Svaté hory.

Předpoklady vývoje: Obnovení aleje v nástupní svažitě části s možností vyhlídkových zastavení.

KLÁŠTERNÍ SKÁLY / KLÁŠTERNÍ PARK

Park františkánským klášterem směrem k řece Ohři byl založen v roce 1852 a později propojen s parkem na Svaté hoře a dnešními Smetanovými sady. Důležitým krajinným prvkem jsou rulové Klášterní skály, ať už tzv. Rakev nad Kadaňským stupněm nebo Čertova skála poblíž hotelu Split. V rámci rehabilitace nábřeží (dnes Nábřeží Maxipsa Fíka) byl park částečně sanován, ovšem jeho díl byl zároveň změněn v privátní prostor hotelového komplexu, parková část od Kadaňského stupně k františkánskému klášteru chátrá, navíc jsou zde složitější majetkové vztahy.

SÍDLIŠTĚ BUDOVATELŮ

Nejstarší kadaňské panelové sídliště vybudované v padesátých letech pod Svatou horou na místě někdejšího sportovního areálu. Vnitřní část se zelenými plochami byla původně koncipována jako nové náměstí, resp. shromaždiště k všelijakým komunistickým oslavám, navazující schodiště bylo postaveno zároveň jako svérázná tribuna. Dle fotografií z 50. a 60. let 20. století se zde skutečně konalo několik „masových“ prvomájových manifestací. Dnes prostor osciluje mezi veřejným prostranstvím, parkem a potenciálním parkovištěm, což je (nejen) v Kadani zhoubný trend.

KOMENSKÉHO / JUNGMANNOVA

V roce 1959 započala před Svatou branou asanace historického Nového Města kadaňského, přičemž v prostoru dnešních ulic Komenského a Jungmannova byly postaveny panelové domy. Uvnitř tohoto malého sídliště však vznikl velký zelený dvůr opatřený lavičkami a doplněný dětským hřištěm. Celý prostor by si zasloužil rehabilitaci, stejně jako zvláštní ochranu před milovníky „nových parkovacích míst“.

4/ NOVÉ MĚSTSKÉ ČÁSTI

RAFANDA – PARČÍK/NÁMĚSTÍČKO (ul. Kpt. Jaroše, čp. 1366)

Parčík před prodejnou potravin a výčepem (čp. 1366) v širším areálu tzv. Rafandy poblíž křižovatky Kpt. Jaroše / Jungmannova představuje další veřejné prostranství, jemuž by měla být věnována pozornost. V době komunistické abnormality byl koncipován jako náměstíčko s podivnou skulpturou oslavující „socialismus“, po roce 1989 zde „bouda“ s občerstvením.

ZEMĚDĚLSKÁ ŠKOLA – ZAHRADA / park (ul. 5. května)

Přilehlý areál střední zemědělské školy (čp. 680, dnes část „integrováných“ odborných škol v Kadani a Chomutově) vznikl kolem roku 1904, kdy byla otevřena i nová (secesní) školní budova. V areálu bylo zahradnictví s pokusnou chmelnicí, ovocným sadem, skleníky, stájem s výběhem pro dobytek a pokusnými polnostmi, též park s fontánou. Vše bylo až zhruba do roku 1938/45 přístupné veřejnosti. V současné době prostor spíše chátrá.

ŠKOLNÍ ALEJ (ul. Školní)

Lipová alej před základní školou „Kadaňská jednička“ (čp. 1479) vznikla již koncem 19. století v blízkosti tzv. Pivovarského rybníka. Na jeho místě byla v roce 1974 otevřena zmíněná škola a alej se tak stala součástí širšího kontextu školního areálu. Představuje důležitý zelený prvek, o který by mělo být náležitě pečováno.

PIVOVARSKÝ KOPEČEK (ul. Na Průtahu – za Lidlem)

K ulici Na Průtahu (za supermarketem Lidl) přiléhá poblíž panelového domu čp. 1547 torzo Pivovarského kopečku, drobný zelený prvek, který býval součástí areálu zbořeného pivovaru Meissner z roku 1891.

DOMOV MLÁDEŽE (ul. Fibichova)

Zelená plocha před Domovem mládeže ve Fibichově ulici (čp. 1129).

LOUKA POD KORDY (Na Podlesí / Klášterecká / Brožikova)

Rozsáhlá louka mezi sídlištěm Na Podlesí a Svatou horou, většinou využívána dětmi k zimním radovánkám a zatím úspěšně uchráněna před ingerencí ze strany milovníků „nutných nových parkovišť“ a developerů hledajících prostor pro výstavbu vilových nebo činžovních domů. Od louky směrem k benzinové pumpě Shell vede zanedbaný chodník.

PŘEDPOLÍ MÚ / ŠUPLÍK (ul. Jana Roháče)

Areál bývalé základní školy je dnes detašovaným pracovištěm Městského úřadu a Úřadu práce, zároveň zde sídlí Dům dětí a mládeže Šuplík. Hlavní vchod ze směru od Golovinovy ulice má před sebou předpolí ve formě otevřeného dvora obklopeného zelenou plochou parkové úpravy. Kultivace prostoru, který je hlavním přístupem pro klienty Úřadu práce i DDM Šuplík, by jistě byla dobrou investicí. Úpravu by si možná zasloužil i prostor před druhým hlavním vchodem na Živnostenský úřad.

PROMENÁDA „STARÉ KOLEJE“

Na místě někdejších kolejí mezi původními stanicemi Kadaň město a Kadaň-Prunéřov vznikla v 80. letech 20. století zelená promenáda, vklíněná mezi panelové domy ulic Jana Roháče, Husovy a Chomutovské, tj. zhruba od domu čp. 1567 až k domu čp. 1255, resp. 1708. Jde o výraznou linii oddělující novodobé čtvrtě Slavín (sídliště „C“) a Lučany (sídliště „B“), cestu určenou pro pěší, navíc v několika místech lemovanou alejí. Této poněkud opomíjené a přitom hojně užívané pěši „zelené magistrále“, opatřené například i dětským hřištěm, by měla být věnována náležitá pozornost.

Předpoklady vývoje: vhodné pokračování této poněkud skryté, ale významné radiály na jejím severním konci potvrdí její význam městské promenády napojené na podkovu kadaňského „Sedmihoří“.

ZAHRADY MĚSTSKÉ NEMOCNICE (ul. Golovinova)

Moderní areál Nemocnice Kadaň byl otevřen v roce 1978 a od počátku zahrnoval relaxační zelené plochy, jejichž přístupnost pro pacienty, personál a návštěvníky byla ovšem různě omezována. Nemocnice je přitom vlastně situována jakoby do parku, což by mohlo být zvýrazněno promyšleným a přitom citlivým zásahem zkušeného (zahradního) architekta.

TŘI ZAPOMENUTÁ NÁMĚSTÍ V SÍDLIŠTÍCH

a/ Slovan (ul., Chomutovská, čp. 1363): dům služeb a obchodu s restaurací Slovan vznikl v 60. letech 20. století jako centrum nově postaveného sídliště Lučany („B“), přičemž prostor před ním byl upraven jako náměstí s kašnou, lavičkami a parkovou úpravou. Kvůli složitým vlastnickým vztahům k objektu (dnes tři čísla popisná) chátrá nejen celý komplex, ale i ono náměstí.

b/ Merkur (ul. Golovinova, čp. 1339): dům služeb a obchodu s restaurantem Merkur vznikl v polovině 60. let 20. století jakožto centrum nového sídliště Slavín („C“), se zahradní úpravou kolem přístupového schodiště z Husovy ulice. Dnes areál ztratil svou funkci, stejně jako okolní zelené plochy nejsou vnímány jako „veřejný prostor“.

c/ Hvězda (ul. Kpt. Jaroše, čp. 1477): prostor na rozhraní historických čtvrtí a nových sídlišť prošel rozsáhlou asanací (boření vil etc.), přičemž na přelomu 70. a 80. let 20. století zde vyrostly nové kino (Rudá) Hvězda, restaurant Rozkvět a obchodní dům. Vznikl tak nový veřejný prostor se sousoším „spokojené socialistické rodiny“, skutečné, byť zatím bezejmenné náměstí, které svou centrální polohou představuje klíčové prostranství propojující všemi směry současnou Kadaň.

VENKOVSKÉ ČÁSTI

Kadaňská Jeseň – sad + hřiště

Prunéřov, Zásada, Pokutice, Tušimice etc.

KADAŇSKÉ HORY = věnec hor = sedm pahorků: Svatá hora, Prostřední a Zadní vrch, Bystřický kopec, Zlatá hora, Jelení hora, Mostní vrch (vyvýšenina mezi Úhoštěm a pravým břehem Ohře) / kultivace / propojení (pro pěší a cyklisty...)

3.1.1.4 Urbanistický a kompoziční rozbor území

Analýza struktury veřejných prostranství

Nejstarším a z kulturně-historického hlediska dosud nejvýznamnějším veřejným prostranstvím Kadaně je Mírové náměstí. Pevné vymezení volného prostranství frontami zástavby na půdorysu obdélníka o poměru stran 1:3 zůstává ve své jednoznačnosti dodnes nepřekonáno. Struktura veřejných prostorů města se s postupujícím územním vývojem kolem tohoto bodu radiálně rozvíjela limitována především přirozenou morfologií tedy řekou Ohře a věncem okolních vrchů. Veřejné prostory se formovaly zejména na křižovatkách cest rozvětvených na předpolí původních městských bran – Mikulovické (Svaté), Pruněrovské a Žatecké. Tato území se postupně transformovala ve víceméně souvislý pás veřejných prostranství vymezující vlastní středověké jádro od mladších částí města. Ty jsou v naprosté většině tvořené buď blokovou strukturou s nízkopodlažní soliterní vilovou zástavbou nebo volnou strukturou s vícepodlažní sídlištní zástavbou. Veřejná prostranství jsou většinou fyzicky nejednoznačně vymezena, jejich přítomnost je definována spíše jako doprovodný jev komunikační kostry, nežli plánovitě založený prostor. Výjimku tvoří Smetanovy sady vymezené na základě rozhodnutí městské rady o zajištění pozemků za účelem vytvoření veřejného parku mezi historickým předměstím a Svatou horou, která se do budoucna sama měla stát specifickou, ale nedílnou součástí veřejného prostoru města. Dalším podobně koncipovaným prvkem jsou Rooseveltovy sady založené o dalších sto let později v meandrující nivě Bystřického potoka. Volné prostranství na jihovýchodním předpolí historického jádra je spíše neblahým výsledkem radikální asanace Špitálského předměstí na půdorysu nejstarší části Kadaně organicky rozvinuté kolem původního brodu přes Ohři. Řeka od pradávna utvářela samou podstatu Kadaně a přirozeně soustřeďovala civilizační ruch, čím dál více především ve smyslu volnočasových aktivit. Postupně revitalizované nábřeží Ohře tvoří dnes jeden ze základních kamenů systému veřejných prostranství Kadaně.

3.1.1.5 Krajinářská analýza území

Kadaňské krajině dominují kopcovité útvary, které naléhají na město především ze západní strany a vytváří kolem města ochranný prstenec, výška těchto hlavních sedmi kopců je v průměru 409 m. Protiváhou těmto vertikálám je meandrující koryto s živě tekoucí řekou Ohři, ta se proplétá mezi těmito útvary a vytváří specifická biologická stanoviště. Celá krajina v tomto katastru vymezeném území je země protipólů - na jedné straně příroda, pro svou jedinečnost s několika stupni ochrany a na straně druhé průmyslem silně ovlivněná krajina, která byla odtěžena, zasypana, zrekultivována anebo ponechána napospas svému vývoji, nebo alespoň zastavěna rozsáhlými průmyslovými komplexy elektráren.

Země, která byla obhospodařována převážně zemědělsky se za poslední několik desetiletí výrazně proměnila. Ač v krajině zůstávají četné pastviny a rozpadající se stromořadí ovocných dřevin, především hrušní, soupeří v celkovém obraze města oně rozvolněné kopce právě s komíny elektráren a sloupy elektrického vedení.

3.1.2 Hodnocení současného stavu zeleně

V rámci zastavěných ploch města je celá škála druhů zeleně, u těch kde lze hodnotit např. pěšební a zdravotní stav je zastoupení v celé šířce hodnotící škály. Vesměs je patrný vysoký standart péče u exponovaných ploch, zejména v centru města a blízkém okolí. Na těchto plochách je i zřejmá nová výsadba nejen dřevin, ale experimentuje se např. i se štěrkovými záhony, letničkovými výsadbami a četné jsou i závěsné nádoby případně konstrukce pro pnoucí rostliny.

K analytickému hodnocení stavu zeleně byla použita vlastní metodika hodnocení systému sídelní zeleně, viz příloha. Předmětem hodnocení byly primárně funkčně kompoziční jednotky zeleně FKJZ. Podstatnými atributy pro analýzy bylo určení druhu zeleně, zhodnocení pěšebního a zdravotního stavu současné vegetace plochy. Hodnocen byl rovněž ekosystémový potenciál, obyvatelnost, dostupnost a přístupnost plochy. U adekvátního druhu zeleně byla hodnocena intenzitní třída údržby její kvalita a intenzita využívání, vlastnické vztahy a stabilita plochy. V rámci každého atributu byla určena číselná nebo písmenná škála jak je zřejmé z příložené metodiky a výstupních tabulek. Krajina katastru města byla rozdělena na tři zóny – 1. krajina sídelní, 2 – krajina příměstská, 3 – krajina volná. Výše zmíněné FKJZ byly vyhodnoceny pouze v rámci sídelní krajiny. V druhé zóně, příměstské krajiny byly definovány pouze druhy zeleně a v rámci volné krajiny byly

vymezeny zásadní plochy zeleně, které logicky navazují na předchozí zóny a stávají se tak součástí systému zeleně města.

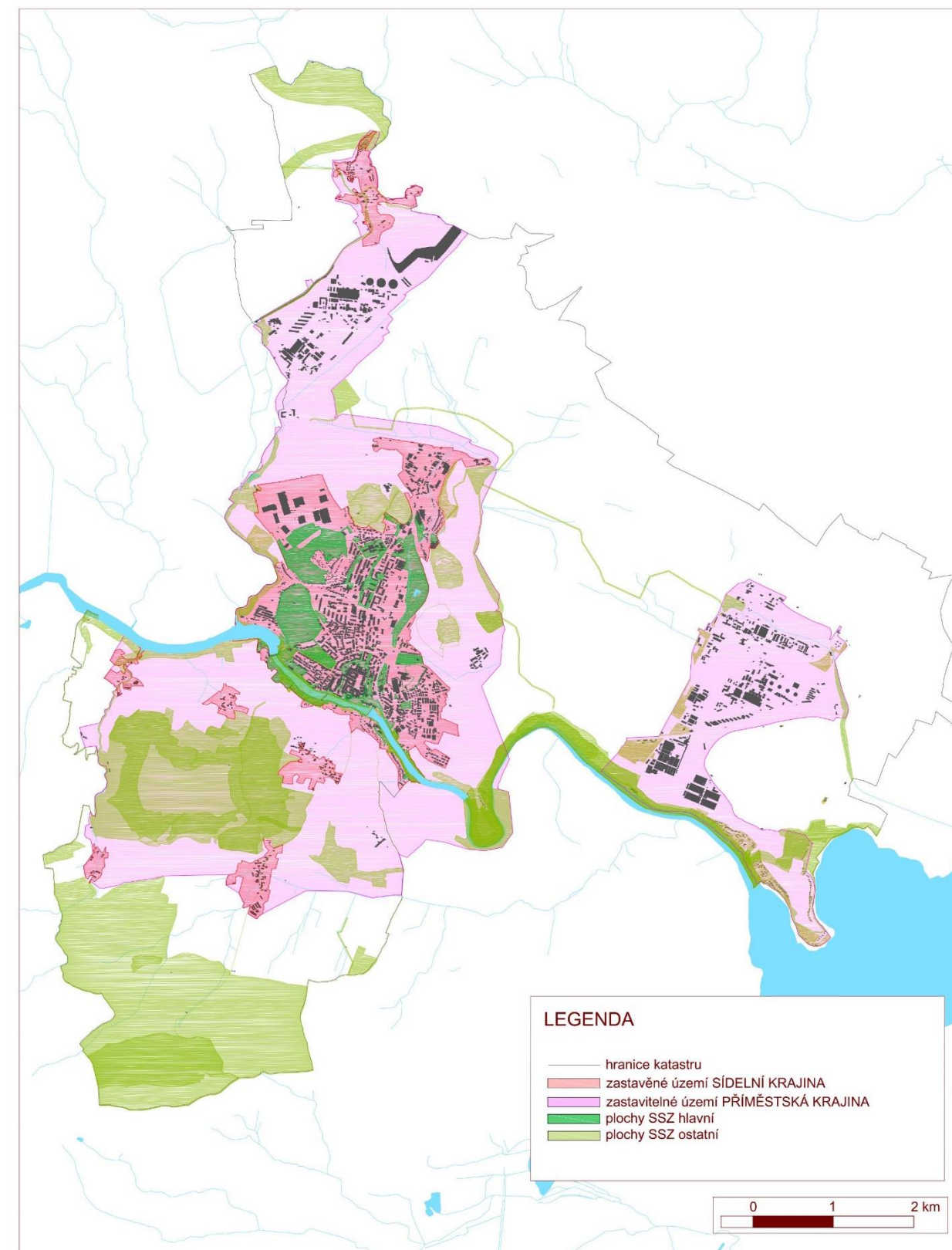
3.1.3 Problémy zeleně ve městě

3.1.3.1 Možnosti a omezení rozvoje v zastavěném území a v zastavitelném území, propojení zeleně v nezastavěném území na zastavěné území a zastavitelné plochy

Jak je patrné z mapky č.7 je zastoupení hlavních ploch zeleně v zastavěném území významné a jejich poloha optimální k vzájemnému propojení. Příznivé jsou rovněž plochy zeleně v zastavitelné a nezastavěné části katastru. Optimální stav se týká zhruba poloviny celého území, kdy je možné vytvořit komplexní propojený systém. Zdánlivě nenavazující celky jsou spojeny s liniemi remízků a stromořadí, které na daném měřítku nejsou patrné a plochami trvalých travních porostů mající v segmentech i charakter druhově bohaté louky. V jistém ohrožení jsou plochy zeleně Prostředního vrchu, z něhož je pomalu ukrajováno průmyslovou zástavbou.

Určitým specifickým je zezeň sídlištní zástavby, která je exponovaná větší koncentrací obyvatel. Tyto plochy lze obecně rozdělit na okrasné travnaté pásy podél jednotlivých bloků, na menší plochy vyhrazené pro uniformní dětská hřiště a ostatní zelené plochy bojující s rozrůstajícími se plochami pro parkování. Významný je i centrální parter podél hlavní komunikace mezi sídlištěm, ulice Chomutovská, který zároveň funguje, nebo by mohl fungovat jako promenáda, korzo.

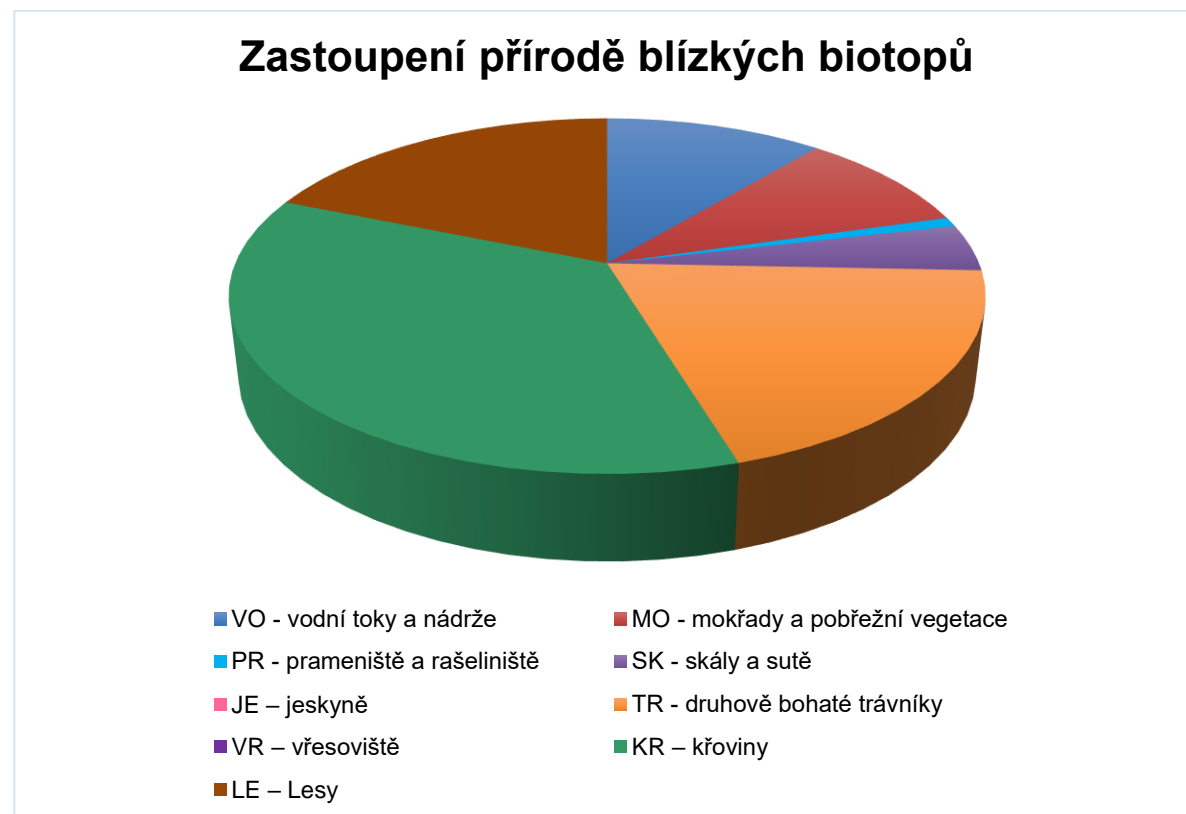
Nelze stanovit jednotný, uniformní vzhled a management těchto ploch, je nutné hledat optimální řešení spolu s obyvateli sídliště a zohlednit jejich potřeby, ideálně ve prospěch zeleně a rozvoji komunitního soužití.

Mapka č. 7, Propojenost ploch zeleně v zastavěném a nezastavěném území

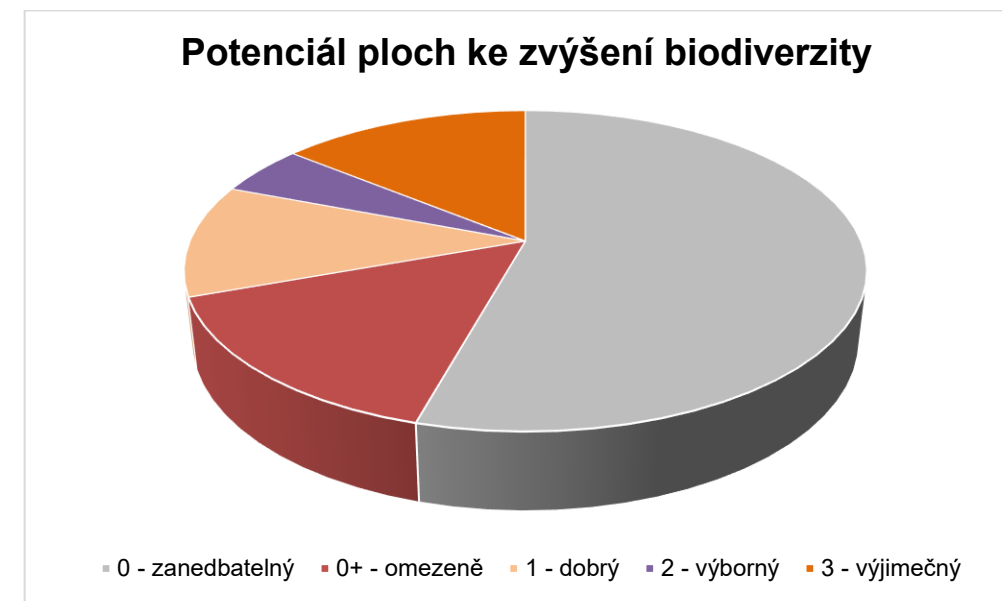
3.1.3.2 Zhodnocení stavu zeleně z hlediska plnění ekologických funkcí, zhodnocení biologického potenciálu dřevin, biotopů

Detailní analýzy proběhly u 503 ploch FKJZ, z toho u 90 ploch byl stanoven přírodě blízký biotop v celkovém počtu 117. Podíl jednotlivých biotopů naznačuje graf č. 2. Nejčastěji zastoupeným biotopem byly křoviny, lesy a druhově bohaté trávníky.

Graf č. 2, Zastoupení přírodě blízkých biotopů

Jedním z atributů hodnocení FKJZ ploch byl potenciál ke zlepšení druhové biodiverzity, hodnoceno bylo pěti stupni jak je zřejmé z grafu č. 3. Tento atribut byl hodnocen u 475 ploch z 503. Detailní charakteristika hodnocení je uvedena v metodice, viz přílohy.

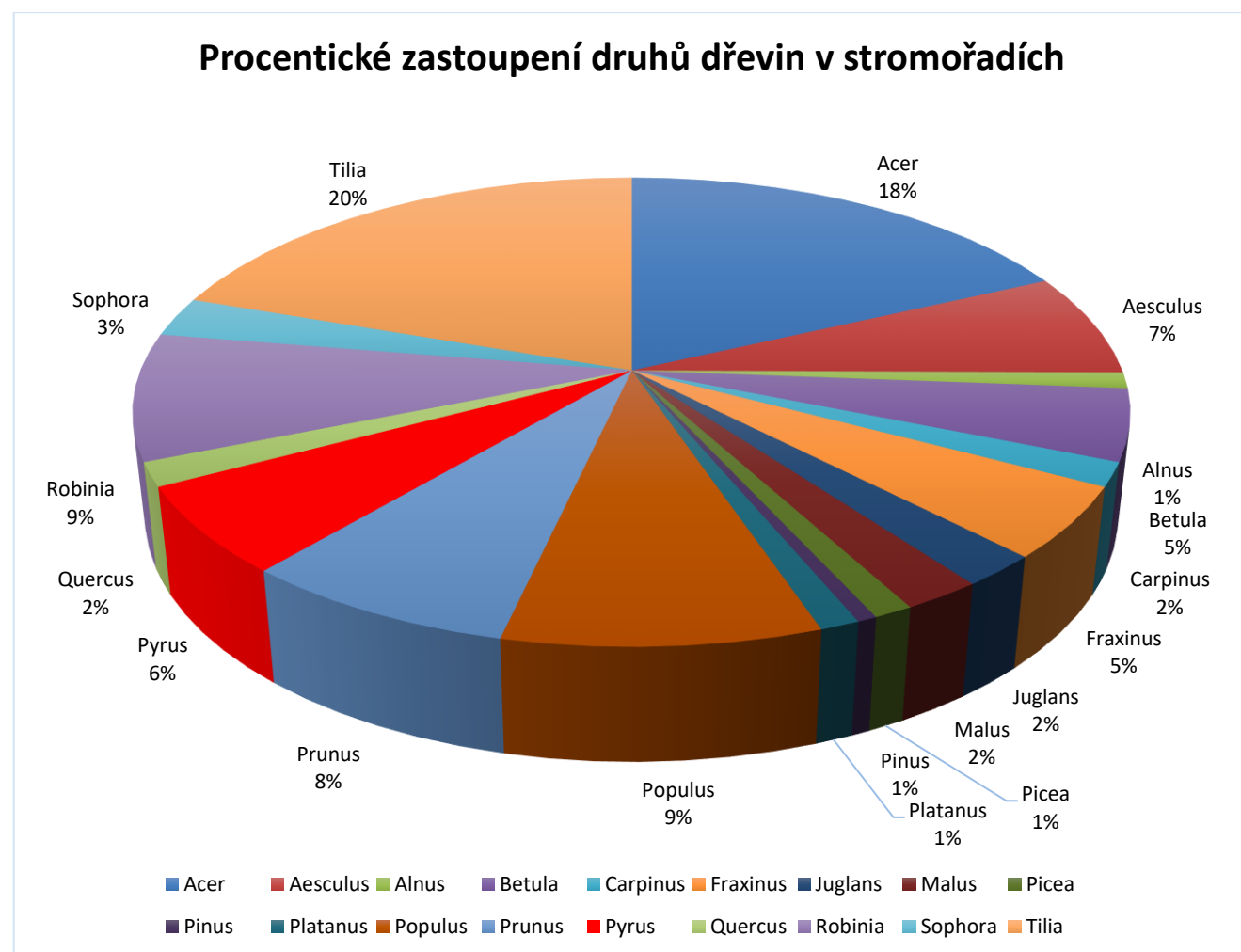

Graf č. 3, Potenciál ploch FKJZ ke zvýšení biodiverzity

Během mapování byly hodnocené i stromořadí dle vypracované metodiky, viz příloha. Zaznamenáno bylo 120 stromořadí, hodnoceno bylo druhové složení a jeho vhodnost pro dané stanoviště, pěstební a zdravotní stav, úplnost, počet stran a řad stromořadí, a intenzitní třída údržby.

V grafu č. 4 je patrné procentické druhové zastoupení jednotlivých dřevin, přičemž v území jsou stromořadí jednodruhová i smíšená.

Významné pro kadaňskou krajinu, historicky i z ekologických aspektů, je zachování stromořadí ovocných dřevin, převážně hrušní případně ořešáků a ostatních tradičních ovocných dřevin. Řada z těchto výsadeb byla natolik rozpadlá, zejména v důsledku dožití stromů, že byly hodnoceny jako součást plochy a ne jako samostatné liniové výsadby.

Graf č. 4, Procentické zastoupení druhů dřevin v stromořadích

přechod přes řeku Ohři v místě meandru, a zajistit tak propojení mezi rozrůstající se zástavbou Vinohrad a rekreačním územím v oblasti Hradiště.

Nezanedbatelnou překážkou v rozvoji zelených ploch nebo v jejich dostupnosti, přístupnosti jsou pak např. rozsáhlé kolonie zahrádek, které bývají uzavřenými celky anebo je velmi těžké se ve spleti úzkých uliček orientovat a najít správnou cestu. Například kolonie pod Prostředním vrchem, nebo kolonie na pravém břehu řeky směrem k osadě Želina, ale i jinde. Podobně se chovají i průmyslové areály, které svou rozlohou jsou významnou bariérou v prostupnosti krajiny, ale také ovlivňují navazující přírodu, u níž se snižuje kvalita obytnosti, ač v ojedinělých případech může poskytovat zajímavá útočiště, jakési klidové zóny pro některé živočichy.

Ideálním řešením při provázání ploch zeleně v zástavbě s plochami volné krajiny jsou značené turistické cesty, naučné stezky anebo i cyklostezky, které mohou pomoci s nasměrováním pohybu. Tyto stezky s určitým podílem zeleně pak fungují jako spojnice i navigace a zároveň brání zacelení např. zástavbou přístupových cest.

3.1.3.3 Střety zájmů a disproporce v nárocích, možnost uplatnění zeleně při rozvoji sídla, včetně hodnocení ÚSES, vodních prvků, bariéry

Co je na jedné straně nezbytné k optimálnímu provozu, života ve městě, jako například nekončící linie silnic a železnic mohou na druhé straně vytvářet bariéry v bezpečném průchodu, pohybu krajinou. Rovněž řeka, jako hlavní přírodní prvek, od něhož se vše v okolí vyvíjí, svým způsobem vytváří nepřekonatelnou bariéru v průchodnosti území. Ač tyto liniové prvky umožňují pohyb odněkud někam zároveň mu i brání. Např. ulice Klášterecká svým způsobem brání bezpečnému vstupu do lesoparku Svatého kopce. Nicméně tyto překážky lze pomocí drobných architektonických staveb řešit, např. nový

3.1.3.4 Vztahy veřejných prostranství k plochám zeleně

Veřejná prostranství Kadaně ve vztahu k zeleni nabízejí škálu typů rozprostřenou mezi dva extrémy. Od kamenného náměstí bez kouska zeleně po les. Ve zdejším středoevropském klimatu je zeleň obecně a zejména pak strom přirozenou součástí kulturní krajiny tedy také města. Za jakýsi ideální předobraz můžeme považovat háj tj. z horizontu stojícího člověka přehledný prosvětlený prostor lidsky přiměřeného měřítka s měkkým povrchem místy stíněný korunami stromů. Veřejný zájem usiluje o co nejširší uplatnění zmíněného typu ve veřejném prostoru a dle konkrétních podmínek se mu víceméně snaží přiblížit. V případě Kadaně se takovému ideálu nejvíce blíží Smetanovy sady, které představují tradiční typus komponovaného středoevropského parku na soustředěném půdoryse s akcentem centrální prosvětlené pobytové louky po obvodu lemované keřovými a stromovými porosty. Park je umístěn uvnitř obytné zástavby, ze všech stran dobře přístupný. Původně byl park koncipován jako součást urbanisticko-krajinářského konceptu velkoryse rozpoloženého na ose náměstí – Sv. Hora, který byl pronikavou interpretací vztahu člověka a krajiny, v níž se usadil. Sv.Hora prezentující původní krajinný rámeček osídlení měla být udržována v podobě charakteristického místního biotopu s vysokým zastoupením lesních a lesostepních porostů proložených sítí uměle vkomponovaných prvků, alejí, palouků, vyhlídek aj. Horu s městem spojovala dvouřadá alej symbolicky namířená na vlastní kamenné centrum města s věžemi Mikulovické brány, radnice a kostela Povýšení sv.Kříže. Tento promyšlený, dodnes zřetelný a do budoucna potenciálně udržitelný koncept „tvrdého kamenného jádra v měkké zelené náruči“ může být volnou inspirací pro utváření veřejných prostranství celé Kadaně včetně řešení příměstské krajiny. Vezměme např. samotné centrum: kamenné náměstí je obklopeno soustavou menších veřejných prostorů s dostatkem zelených stinných ploch (Löschnerovo a Studentské náměstí, kaštánka pod Kadaňským hradem), tento princip může být nadále posílen úpravami hradebního (parkánového) okruhu. Nutným předpokladem pro rozvíjení tohoto konceptu v úrovni rozhraní zástavby a navazující krajiny je zřetelné vymezení a ochrana nástupních (přestupních) bodů a vytrasování spojitě okružní cesty po městských humnech – sedmi okolních vrcholcích. V neposlední řadě může být nápomocné vytvoření zřetelné „obchodní“ značky např. Kadaňské Sedmihoří.

3.1.3.5 Spolupráce s veřejností - Komentované prohlídky systému sídelní zeleně a veřejné plánování

V říjnu 8. 10. 2016 byly uspořádány dvě tematické procházky s odbornými průvodci, jednak na téma Příroda a voda a druhým tématem byla Historie veřejných prostor v Kadani, kdy průvodci byli doc. PhDr. Petr Hlaváček a Ing. arch. Michal Fišer. Účast veřejnosti byla zhruba v počtu čtyřiceti lidí.

V lednu 19. 1. 2017 proběhlo v prostorách městského úřadu veřejné plánování, kterého se zúčastnilo zhruba dvacet lidí. Účastníci plánování byly na úvod seznámení s důvodem vyhotovení SSZ, s průběhem prací, a rovněž byl předložen první návrh úprav. Lidem byly do skupin dány mapy s návrhem, kde sami mohli zakreslit své představy k tématu a mohli se vyjádřit i k vlastnímu návrhu.

Kadaň SSZ, veřejné projednávání k návrhu systému sídelní zeleně města, 19.1.2017

Vyjádření občanů města, která zakreslili a zapsali do předložených velkoformátových map - následuje přepis z map:

Souhlas s návrhem	Problematická místa	Upozornění, návrhy veřejnosti	
	otevřít vyhled do krajiny u kostela Zvěstování P Marie a Čtrnácti pomocníků		mapa 1
břehy řeky jako součást SSZ			
kopce v okolí města jako součást SSZ			mapa 2
Souhlas s návrhem	Problematická místa	Upozornění, návrhy veřejnosti	
stezka pro pěší podél řeky	z domova důchodců prostor na procházky	zeleň na náměstí	
propojení kopců	kultivace území za Prostředním vrchem	úprava stávající stezky na levém břehu řeky	
	kultivace Svatého kopce	stezka okolo Prostředního vrchu	
		otevřít vyhled ze Svatého kopce	mapa 3
		vytvoření komunitních zahrad v parteru ulice Chomutovská	
		parková úprava u nové zástavby, ulice Vinohrady	
Souhlas s návrhem	Problematická místa	Upozornění, návrhy veřejnosti	mapa 4
propojení kopců Svatý-Prostřední a Zadní		park v Kadaňské Jeseni	
nový přechod přes řeku v Meandru, lávka		cyklostezka v zadní části Prostředního vrchu	
otevřít, upravit objekt Keramostu		propojení do Pruněřova (přechod přes E13)	mapa 5
Souhlas s návrhem	Problematická místa	Upozornění, návrhy veřejnosti	
nová lávka v Meandru		obnova hrušňové aleje podél pěší cesty do Kadaňské Jeseni	
Souhlas s návrhem	Problematická místa	Upozornění, návrhy veřejnosti	mapa 5
nová lávka v Meandru	motokros na Bystřickém kopci, vymezit k němu jiné místo	propojení kopců naučnou stezkou	
zprůchodnění pravého břehu řeky	pod Vinohradami zápach z čističky - vytvořit zelenou bariéru	zrušit polnosti pod Zlatým vrchem, vytvořit lesopark	
propojení kopců		zeleň na náměstí, chybí stín	
		úpravy, revitalizace cestní sítě na Bystřický kopec až k vlakovému nádraží	

Tab. č. 2, Zápis z veřejného plánování

3.1.3.6 Bilance

Tabulky analýz ploch FKJZ jsou přiloženy k souboru jako příloha, jedná se o analýzy 503 ploch na 40 listech. Počty ploch byly během prací redukovány na toto konečné číslo. Analyzovány byly rovněž stromořadí, zejména ty v zastavěném a zastavitelném území, vyhodnoceno bylo 120 stromořadí a jejich analýzy jsou také součástí příloh.

3.2 GRAFICKÁ ČÁST

Hlavní výkresy:

Výkres č. 3.2.1	Širší vztahy	1:20000	A1
Výkres č. 3.2.2	Rozbor současného stavu zeleně	1:8000	A1
Výkres č. 3.2.3	Problémový výkres	1:8000	A1

Doplňující výkresy:

Výkres č. 3.2.4	Analýza veřejných prostranství, cyklostezek, pěší pohyb	1:8000	A1
Výkres č. 3.2.5	Zastoupení zeleně	1:8000	A1
Výkres č. 3.2.6	Biopotenciál zeleně	1:8000	A1
Výkres č. 3.2.7	Ekostabilita zeleně	1:8000	A1
Výkres č. 3.2.8	Lesy a ochrana přírody, ÚSES, NATURA	1:20000	A1